
OPERATIVNI PLAN RAZVOJA CIKLOTURIZMA NA PODRUČJU VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

listopad, 2017.

SADRŽAJ

1	UVOD	4
2	ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA CIKLOTURIZMA NA PODRUČJU ŽUPANIJE	6
2.1	Stanje razvijenosti biciklističke mreže	6
2.1.1	R01 biciklistička ruta u Varaždinskoj županiji – Dravska – Mura-Drava Bike ruta.....	8
2.1.2	RO2 biciklistička ruta u Varaždinskoj županiji - Dravska – Mura-Drava Bike ruta.....	10
2.1.3	R03 biciklistička ruta u Varaždinskoj županiji – Dravska ruta.....	11
2.1.4	Ruta Od dvorca do dvorca	12
2.1.5	Toplička cikloturistička ruta.....	14
2.1.6	Ostale biciklističke rute	15
2.1.7	Realizirani i projekti u realizaciji usmjereni na razvoj cikloturističke infrastrukture.....	15
2.2	Stanje cikloturističke ponude	16
2.2.1	TURISTIČKE ATRAKCIJE I MANIFESTACIJE	17
2.2.2	SMJEŠTAJNI KAPACITETI – BIKE&BED.....	20
2.2.3	BIKE-SHARING SUSTAVI	22
2.2.4	RENT-A-BIKE	22
2.2.5	SERVISI ZA BICIKLE	23
2.2.6	AGENCIJSKA PONUDA CIKLOTURISTIČKIH IZLETA	23
2.2.7	POVEZIVANJE CIKLOTURIZMA I PONUDE U JAVNOM PRIJEVOZU, NAROČITO ŽELJEZNICE	23
2.3	Procjena stanja cikloturističke potražnje	24
2.3.1	MEĐUNARODNI TRENDОВI	27
2.3.2	AUSTRIJA.....	28
2.3.3	ITALIJA	29
2.3.4	MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	29
2.3.5	ZAGREBAČKA ŽUPANIJA	29
2.4	Stanje suradnje između glavnih dionika.....	30
3	SWOT ANALIZA	31
4	VIZIJA RAZVOJA CIKLOTURIZMA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE DO 2020. GODINE.....	34
4.1	Ciljevi razvoja cikloturizma Varaždinske Županije do 2020.....	35
5	STANDARDI ZA RAZVOJ CIKLOTURISTIČKE INFRASTRUKTURE I PONUDE CIKLOTURIZMA.....	38
5.1	Eurovelo cikloturističke rute.....	40
5.2	Cikloturistička ponuda.....	41
6	RAZVOJNI PROJEKTI.....	43
6.1	Razvoj biciklističkih ruta Varaždinske županije	43
6.2	Razvoj biciklističkih parkova Varaždinske županije	45

6.3	Izgradnja biciklističkih prometnica	45
6.4	Izgradnja dodatne biciklističke infrastrukture.....	45
6.5	Mogućnost mobilne usluge servisa za bicikle	46
6.6	Rent a bike.....	46
6.7	Odmorišta za cikloturiste	46
6.8	Uvođenje cikloturističkih karata i drugih promo materijala	46
6.9	Primjena sustava – standard kvalitete „Cyclist Welcome Quality (CWQ)“	48
6.10	Razvoj ljudskih resursa za kvalitetnu organizaciju cikloturističke ponude.....	48
6.11	Povezivanje cikloturizma i akademskog sporta.....	49
6.12	Povezivanje cikloturizma i javnog prijevoza, te razvoj dodatne ponude	49
6.13	PRIKAZ PLANIRANIH PROJEKATA I AKTIVNOSTI U RAZDOBLJU OD 2017. DO 2020.	50

1 UVOD

Obzirom na atraktivan okoliš, bogatu kulturno-povijesnu baštinu, povoljnu klimu, blizinu velikih tržišta, sigurnost zemlje te mnoštvo cesta s manjim intenzitetom prometa, Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine prepoznaje cikloturizam kao jedan od turističkih proizvoda s izraženom perspektivom razvoja, odnosno jednog od glavnih generatora cjelogodišnjeg turizma. Upravo zbog toga, Ministarstvo turizma potaklo je izradu Akcijskog plana razvoja cikloturizma Republike Hrvatske kojem je osnovni cilj stavljanje Hrvatske na poziciju jedne od vodećih mediteranskih cikloturističkih destinacija.¹ Kao temelj izrade akcijskog plana korišteni su dokumenti na europskoj i nacionalnoj razini, kao što su Strategija Europa 2020., dokumentacija projekta EuroVelo², Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine, Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske (2017. - 2030.), zatim Pravilnik o funkcionalnim kategorijama za određivanje mreže biciklističkih ruta (NN 91/2013), Pravilnik o biciklističkoj infrastrukturi (NN 28/2016), Pravilnik o turističkoj i ostaloj signalizaciji na cestama (NN 64/16) koje je izradilo Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture te ostali relevantni dokumenti. U Akcijskom planu razvoja cikloturizma Republike Hrvatske definirane su glavne smjernice razvoja cikloturizma koje, između ostalog, uključuju dovršenje hrvatskog dijela međunarodnih ruta EuroVelo, na način da udovoljavaju osnovnim kriterijima važeće hrvatske zakonske regulative, kao i europskim standardima za cikloturizam. Naime, u cilju je i da Hrvatska, uz Austriju, Francusku, Mađarsku, Srbiju, Slovačku, Švicarsku i UK, postane dio mreže EuroVelo, odnosno država članica mreže europskih biciklističkih staza namijenjene biciklističkom turizmu diljem kontinenta. Osim toga, predlaže se izrada nacionalnih cikloturističkih ruta povezanih s rutama susjednih država, nastavak razvoja bike parkova, iskorištenje potencijala za sportsko biciklistički turizam te promociju Hrvatske na cikloturističkoj karti Europe. Kako bi destinacija mogla biti konkurentna, teži se i razvoju osnovnih komponenti, kao što su signalizacija, staze, karte, brošure, web stranice, foto i video materijali, stručni kadar te sinergija s turizmom ostalih pratećih uslužnih i turističkih komponenti. Osim turističkih, cikloturizam ima razne druge benefite, od razvoja lokalne ekonomije, pozitivnog utjecaja na cjelokupno gospodarstvo i društvo, smanjenja globalnog onečišćenja do direktnog pozitivnog utjecaja na zdravlje čovjeka. Ipak, osnovnu prepreku za razvoj cikloturizma i korištenje bicikala za prijevoz i rekreaciju predstavlja nedovoljno razvijena cikloturistička infrastruktura, mali broj uređenih biciklističkih staza, njihova nepovezanost te nedostatak pratećih sadržaja (ugostiteljskih, smještajnih, servisnih) namijenjenih cikloturistima.

U Strategiji razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine, upravo se kontinentalni dio Hrvatske spominje kao jedan od potencijala za razvoj cikloturizma. Zbog velikih mogućnosti i potencijala za razvoj istog na području naše Županije, krenulo se u izradu Operativnog plana

---

¹ Akcijski plan razvoja cikloturizma Republike Hrvatske, cikloturizam promatra u najširem mogućem smislu – kao turističko putovanje biciklom, biciklistički izlet, dodatnu sportsko rekreativnu ponudu vožnje biciklom uređenim i neuređenim stazama, sportsku manifestaciju te povremenu vožnju. Cikloturizam u užem smislu kao oblik turističkih putovanja tijekom kojih je vožnja bicikla glavna aktivnost ili je bicikl glavno prijevozno sredstvo obuhvaća razmjerno uzak segment turističke potražnje, dok znatno širu skupinu čine turisti kojima je vožnja biciklom dodatna aktivnost.

² EuroVelo - mreža europskih biciklističkih staza.

razvoja cikloturizma na području Varaždinske županije koji će dati smjernice i otvoriti prostor za adekvatnu valorizaciju i komercijalizaciju tog proizvoda te biti usklađen sa svim važećim dokumentima na regionalnoj (Strategija razvoja turizma Varaždinske županije 2015.-2025., Županijska razvojna strategija Varaždinske županije 2011.-2013.³ (ŽRS), Master plan za integrirani prijevoz putnika, Prostorni plan Varaždinske županije) i nacionalnoj razini. Naime, turističko-resursna-atraksijska osnova kojom Županija raspolaže idealan je preduvjet za razvoj cikloturizma. Iako područje Varaždinske županije, kao i veći dio kontinentalne Hrvatske, predstavlja dominantno ruralno područje, kvalitetna turistička i resursna osnova još uvijek nije stavljena dovoljno u funkciju turističkog razvoja. Obzirom na velik razvojni potencijal, što se prvenstveno odnosi na ekološki očuvana područja, atraktivne prirodne resurse, povoljan geografski položaj Varaždinske županije, izvorsku vodu, vinogorja, bogatu kulturno-povijesnu baštinu, vrijedna arheološka nalazišta, povoljnu klimu, mnoštvo cesta s manjim intenzitetom prometa i putova pogodnih za kretanje bicikala te kvalitetnu infrastrukturu, cikloturizam se svakako nameće kao jedan od važnih segmenata turističke ponude ovog kraja. S druge strane, smještajni, ugostiteljski i servisni sadržaji namijenjeni cikloturistima su vrlo slabo razvijeni (područje s vrlo ograničenim mogućnostima smještaja i skromnom ugostiteljskom i servisnom ponudom). Kako bi se realiziralo ostvarenje ovog cilja, odnosno stvorio prepoznatljiv destinacijski imidž za razvoj cikloturizma na području Varaždinske županije, kroz uspostavu sadržajne turističke ponude nastojat će se opremiti biciklističke rute prometnom i turističkom signalizacijom u skladu sa europskom praksom, informativnim i servisnim sadržajima, ponuditi bolji smještajni i ugostiteljski kapaciteti te provesti određene obrazovne aktivnosti vezane uz sigurnost u prometu i općenito dizanje razine prometne kulture. Uz to je potrebno i razviti dobre informativne kanale kako bi se cikloturizam povezao s mogućnošću prijevoza bicikala vozilima javnog prijevoza, naročito željeznice. Valja uzeti u obzir i mjere Master plana za integrirani prijevoz putnika koji će omogućiti europsko sufinanciranje u razvoju usluga javnog prijevoza na području sjeverne Hrvatske te postepenu nabavku suvremenih vlakova u kojima će biti moguć prijevoz bicikala. To će svakako dodatno povećati mogućnosti razvoja cikloturizma u županiji.

---

³ Trajanje Županijske razvojne strategije Varaždinske županije 2011.-2013. produženo je do kraja 2017. godine.

2 ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA CIKLOTURIZMA NA PODRUČJU ŽUPANIJE

2.1 STANJE RAZVIJENOSTI BICIKLISTIČKE MREŽE

U Europi, kao i u Hrvatskoj, posljednjih nekoliko godina cikloturizam je postao trend, a kao najznačajnije turističko odredište ističe se Istra⁴, no velika važnost pridodaje se i Međimurskoj županiji, okolici Zagreba te Istočnoj Hrvatskoj (osobito Hrvatsko Podunavlje). Interes za razvoj cikloturizma u Varaždinskoj županiji, između ostalog, iskazan je zbog manje zahtjevnih biciklističkih ruta za proputovanja, što ih čini atraktivnijim od obalnih i priobalnih hrvatskih biciklističkih ruta. Ipak, i ovdje problem predstavlja nedovoljna razvijenost cikloturističke infrastrukture. Naime, sve staze (makadamske, mješovite i cestovne) obilježene su smeđom signalizacijom sukladno projektnoj dokumentaciji izrađenoj od strane tvrtke Labos d.o.o, usklađenoj sa Pravilnikom o prometnim znakovima, signalizaciji i opremi na cestama (NN 33/05, 64/05, 155/05, 14/11) odobrenom od strane Hrvatskih cesta i Županijske uprave za ceste. Na taj način se prvenstveno pazi na sigurnost turista te omogućava lakše snalaženje turista.

U Varaždinskoj županiji svakako postoji tendencija razvoja cikloturizma, prvenstveno jer su biciklisti poželjna turistička skupina gostiju koja troši više nego ostali turisti, a biciklizam je općenito ekološki prihvatljiv i promovira zdrav način života. Atraktivan i raznolik prirodni okoliš, bogata kulturno-povijesna baština i povoljna klima te mnoštvo cesta s manjim intenzitetom motornog prometa i putova pogodnih za kretanje bicikala pružaju u Varaždinskoj županiji brojne komparativne prednosti za razvoj cikloturizma.

Osnovna svrha stvaranja novih i povezivanja postojećih cikloturističkih ruta Varaždinske županije je povezivanje gradova, mjesta i općina Županije, umrežujući postojeće biciklističke rute i staze kao gotove turističke proizvode. Shodno tome, na području Varaždinske županije formirane su četiri cestovne i jedna na pola offroad, a pola cestovna (RO2) biciklističke rute koje je realizirala Turistička zajednica Varaždinske županije. Trenutno, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture radi na izmjenama Pravilnika o funkcionalnim kategorijama za određivanje mreže biciklističkih ruta te na novom Pravilniku o prometnim znakovima, signalizaciji i opremi na cestama, stoga će se biciklističke rute u budućnosti označavati sukladno istima.

Navedene biciklističke rute Varaždinske županije mogu se podijeliti na glavnu biciklističku rutu⁵ (R01 u smjerovima grad Varaždin - Dubrava Križovljanska⁶, R03 u smjerovima grad Varaždin – Mali Bukovec) te ostale biciklističke rute⁷ (ruta Od dvorca do dvorca⁸ i Toplička ruta⁹).

---

⁴ Istra ima oko 2.000 km označenih staza na više od 50 staza (90% svih aktivnih staza u RH) te više od 20 biciklističkih utrka osmišljenih i za turiste.

⁵ Glavna biciklistička ruta podijeljena je na dva segmenta: R01 i R03.

⁶ Biciklistička ruta se proteže D2 javnom cestom, istočno od grada Ludbrega (odnosno mjesta Mali Bukovec), prolazi kroz grad Varaždin te nastavlja u smjeru zapada prema mjestu Dubrava Križovljanska (granica sa Slovenijom).

⁷ Potencijalne županijske biciklističke rute.

Glavna biciklistička ruta je strateški gledano od velikog značaja za Varaždinsku županiju, grad Varaždin te u konačnici za Republiku Hrvatsku. Navedeno svoju opravdanost može naći u pozicioniranosti Varaždinske županije odnosno grada Varaždina, koji su u blizini dviju značajnih europskih biciklističkih ruta (EuroVelo 9 i 13).

Prema EuroVelo.com internet stranici, gradu Varaždinu sa zapadne strane kroz Sloveniju (grad Maribor) prolazi EuroVelo 9 biciklistička ruta, a sa istočne strane EuroVelo 13 ruta koja se uz Slovensko-Mađarsku granicu spušta kroz Međimursku županiju te u neposrednoj blizini Općine Mali Bukovec nastavlja dalje prema gradu Koprivnici.

U Varaždinskoj županiji postoji relativno razgranata mreža željezničkih pruga. Iako prijevoz bicikala još uvijek nije moguć na svim prugama, zahvaljujući Master planu integriranog prijevoza putnika koji zadaje standarde putničkih usluga na prugama znatno bolje nego danas, za očekivati je da će se mogućnosti prijevoza bicikala kroz nekoliko godina pojaviti na svim prugama, te u vrlo učestalim intervalima, npr. svakih sat vremena i sl.

Shodno navedenom kolodvori i stajališta javnog prijevoza, naročito željeznice, valja opremiti info tablama i ostalim info mogućnostima za cikloturizam. Ta je mjesta moguće iskoristiti i za postavljanje odmorišta, stanica s alatom i sl.

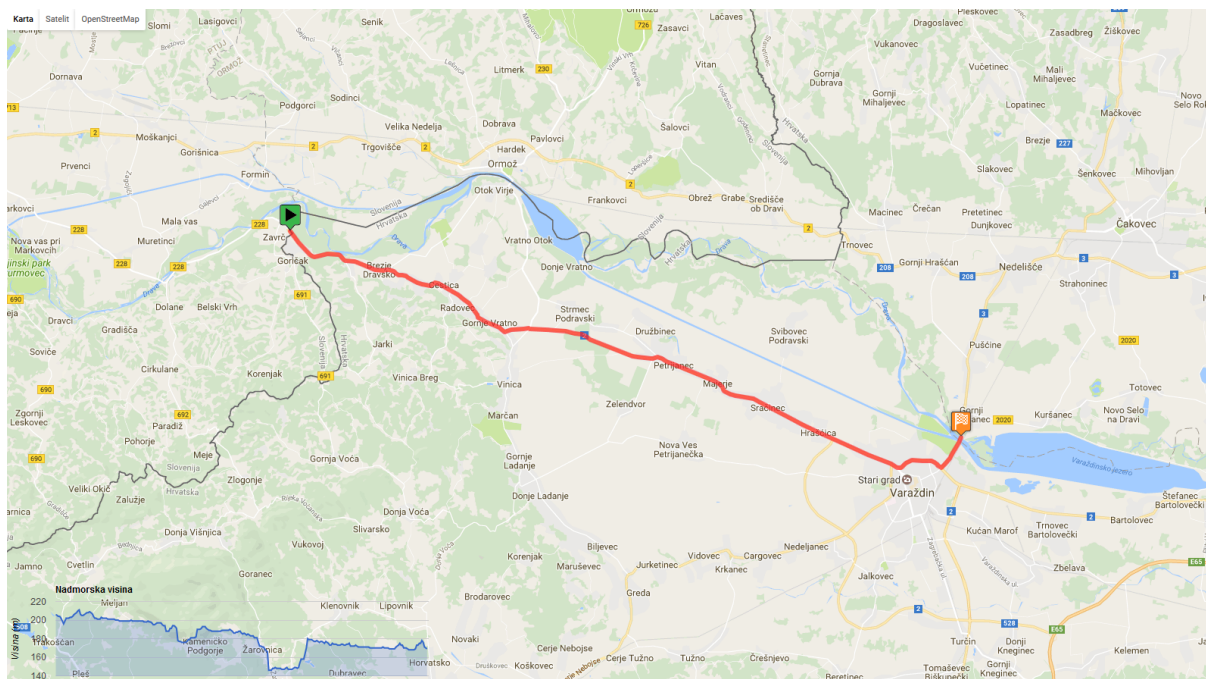
EuroVelo kao projekt najveće Europske biciklističke mreže, ima veliki potencijal pristupa odnosno dovođenja cikloturističkog tržišta iz cijele Europe, u prostor Varaždinske županije.

---

⁸ Biciklistička ruta polazi od grada Varaždina (križanje Hallerove aleje i Ul. Stanka Vraza), cestama 25056 i 2101 prolazi kroz mjesta Nova Ves Petrijanečka i Donje Ladanje, u kojemu skreće u Ulicu Matije Gupca i Ulicu Ljudevita Gaja, nastavlja do početka kružne dionice u smjeru Lepoglave ili Cvetlina, dolazi do Trakošćana (svoje najudaljenije točke u odnosu na grad Varaždin) te je istim putem predviđen povratak.

⁹ Biciklistička ruta polazi iz grada Varaždina Međimurskom ulicom (D3 javna cesta), skreće lijevo u Ul. Julija Merlića (cesta 2049), te Zagrebačkom ulicom (cesta 2048) dolazi do Topličke ulice odnosno ceste 2250, koja vodi do grada Varaždinske Toplice.

2.1.1 R01 biciklistička ruta u Varaždinskoj županiji – Dravska – Mura-Drava Bike ruta

Slika 1. Prikaz R01 biciklističke rute

Dravska ruta sufinancirana je kroz projekt Mura-Drava Bike u sklopu kojeg je organizirana infrastruktura potpornih usluga kao što su signalizacija, biciklistička odmorista, Bike&Bed smještaj, GPS navigacija, educirana su i licencirana tri biciklistička vodiča te je odrađena promocija na turističkom tržištu. Dravska biciklistička staza, koja ima oznaku R1, spaja vožnju kroz prirodu, ali i urbano okruženje, a po prirodnim ljepotama i kulturnoj raznolikosti jedna je od najljepših biciklističkih staza u Europi. Naime, budući da velik dio rute prolazi i kroz Varaždinsku županiju, na stazi postoji mogućnost razgledavanja različitih kulturnih i prirodnih znamenitosti koje se nalaze u blizini biciklističkih staza, uz bogatu gastro i eno ponudu (Dvorac Križovljangrad na Cestici, Arboretum Opeka na Vinici, lovište Zelendvor, grad Varaždin sa muzejima i Starim gradom, Dravska park šuma i slično). Staza uglavnom prolazi po uređenim biciklističkim stazama, a nešto manje lokalnim cestama sa smanjenim prometom. Proteže se od graničnog prijelaza Dubrava Križovljanska do Varaždina, gdje prelazi u Međimursku županiju. Po cijeloj dužini, staza je označena biciklističkom signalizacijom, označene su POI točke¹⁰, poput smještaja, gastro i eno ponude, prirodnih i kulturnih znamenitosti, sportskih sadržaja te servisnih informacija. Tiskane su biciklističke karte sa svim potrebnim informacijama te je izrađen on-line kartografski sustav sa mogućnošću preuzimanja GPX datoteka za navigacijske uređaje (lokacije su grupirane u glavne kategorije i sadržane su u zasebnim GPI datotekama). Staza je primjerena za sve rekreativne bicikliste, a zbog različitih vrsta podloga preporučljiva je upotreba trekning ili brdskih bicikla.

¹⁰ POI – eng. point of interest.

2.1.1.1 Stanje uređenosti i označenosti

Duljina biciklističke rute R01 iznosi 26,6 km. Cijelom dionicom rute, kolnik je u primjerenom stanju za aktivnosti vezane uz cikloturizam.

U smjeru Varaždin – Dubrava Križovljanska ruta je obilježena sa 6 signalizacijskih oznaka rute, postavljenih na odgovarajućim mjestima, koje ispravno navode cikloturiste od polazišne do završne točke rute. Također, na ruti se nalazi 17 signalizacijskih oznaka biciklističke trake, kao i 4 signalizacijske oznake za prestanak biciklističke trake. Od ukupne duljine R01 biciklističke rute, 19,52 km (73,4%) rute popraćeno je biciklističkom trakom/stazom, a 7.082 km (26,6%) rute nema odgovarajuću biciklističku infrastrukturu na kolniku.

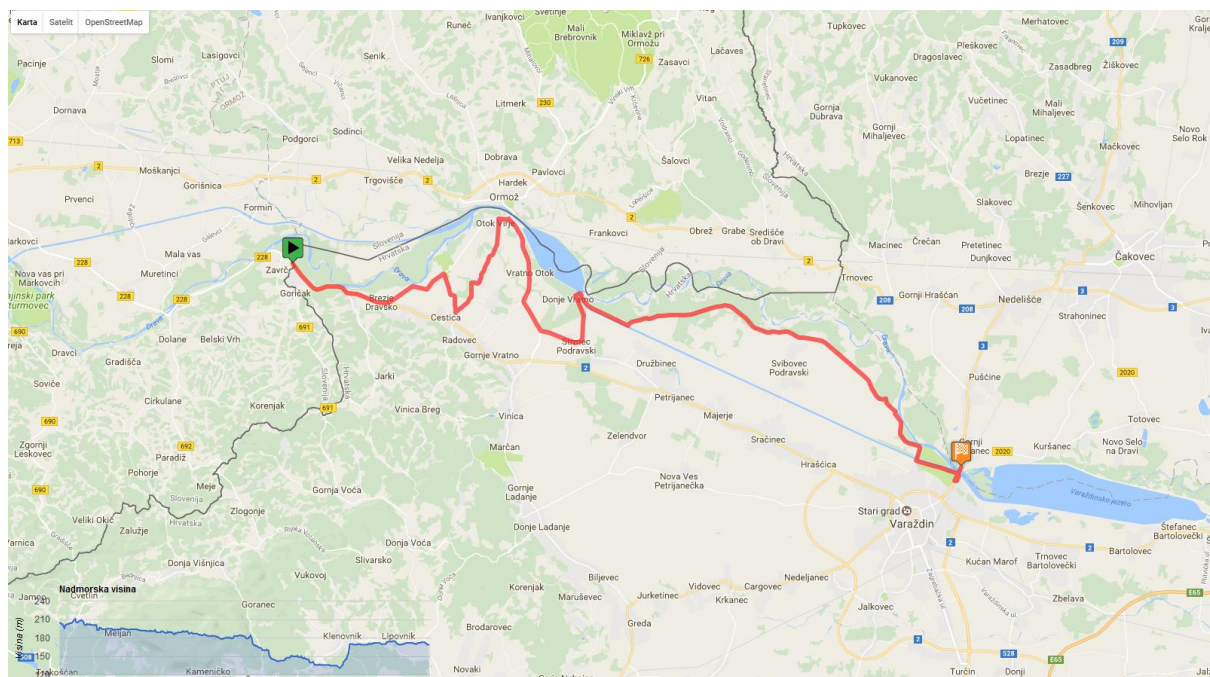
U smjeru Dubrava Križovljanska – Varaždin ruta je obilježena sa 9 signalizacijskih oznaka rute, postavljenih na odgovarajućim mjestima, koje ispravno navode biciklista od polazišne do završne točke rute. Također, na ruti se nalazi 18 signalizacijskih oznaka biciklističke trake, kao i 2 signalizacijske oznake za prestanak biciklističke trake. Od ukupne duljine R01 biciklističke rute s prethodno navedenim smjerom, 22,5 km (85%) rute popraćeno je biciklističkom trakom/stazom, a 4,1 km (15%) rute nema odgovarajuću biciklističku infrastrukturu na cestovnom kolniku.

Na R01 biciklističkoj ruti postoje 2 odmorišta za cikloturiste koja su označena odgovarajućom signalizacijom. Prvo odmorište (u mjestu Svibovec Podravski) nalazi se 11,5 km od početka rute (nakon 7,7 km od početka rute dolazi se do skretanja s rute, a nakon narednih 3,8 km udaljenosti do odmorišta). Drugo odmorište (mjesto Veliki Lovrečan) nalazi se na 15,5 km udaljenosti od točke skretanja s D2 ceste koje vodi do prvog odmorišta.

Na R01 biciklističkoj ruti postoje tri cikloturističke karte. Prva se nalazi u gradu Varaždinu (raskrižje Optujske ulice i Ul.Gustava Krkleca), druga se nalazi kod odmorišta u mjestu Svibovec Podravski, a treća u mjestu Brezje Dravsko.

Na potezu R01 dionice od Petrijanca do Donjeg Vratna, na kolniku nedostaje 3,85 km biciklističke trake te se predlaže izrada alternativne rute sa signalizacijom kojom bi se cikloturiste preusmjerilo s tog dijela državne (D2) ceste, na kojemu su ugroženi zbog veće dopuštene brzine prometovanja motornih vozila. Alternativno rješenje svakako bi bila gradnja biciklističkih staza na kolniku ili biciklistička i pješačka staza izdvojena od kolnika. Ta bi infrastruktura osigurala i veću kvalitetu življenja građana obližnjih naselja.

2.1.2 R02 biciklistička ruta u Varaždinskoj županiji - Dravska – Mura-Drava Bike ruta

Slika 2. Prikaz R02 biciklističke rute

Duljina biciklističke rute R02 iznosi 33,7 km¹¹. Cijelom dionicom rute, kolnik odnosno makadamski put je u primjerenom stanju za aktivnosti vezane uz cikloturizam. Od ukupne duljine R02 biciklističke rute, otprilike je 16,7 km (49,5%) rute popraćeno makadamskim putom, a 16,8 km (50,5%) rute prometuje po kolniku na kojemu nema biciklističkih staza odnosno traka.

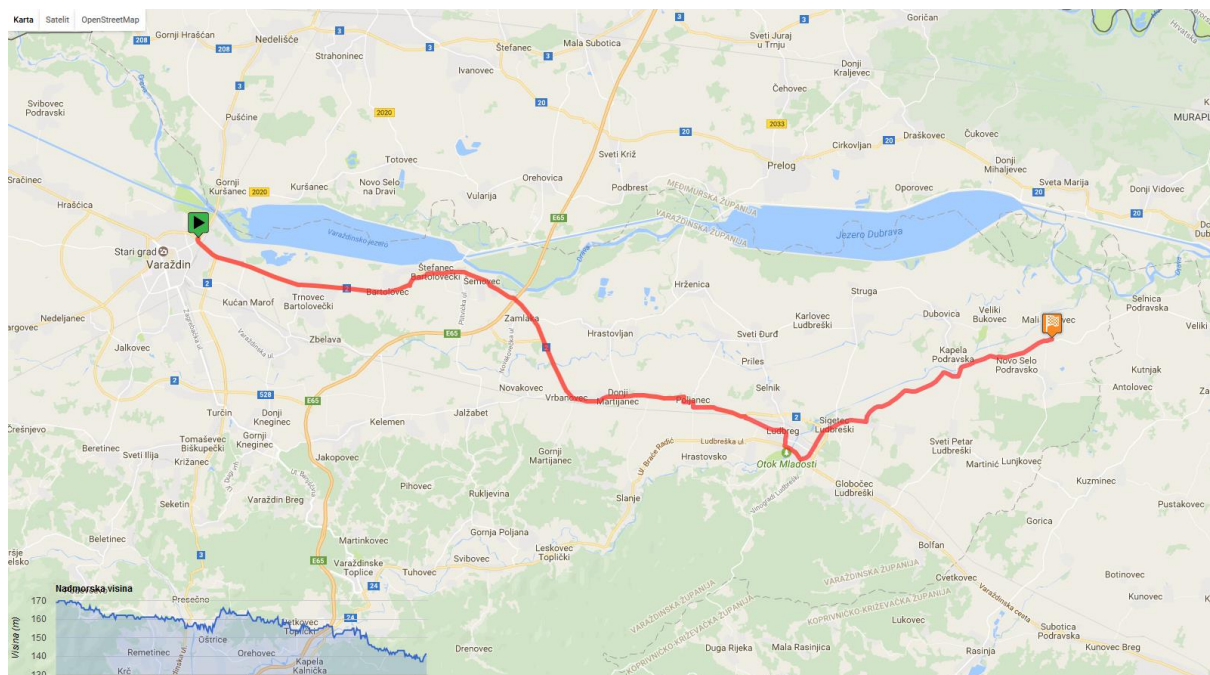
U smjeru Varaždin – Brezje Dravsko ruta je obilježena s 11 signalizacijskih oznaka rute, postavljenih na odgovarajućim mjestima, koje ispravno navode cikloturiste od polazišne do završne točke rute. Na R02 ruti se također nalaze 4 signalizacijske oznake R01 biciklističke rute koje cikloturiste obavještavaju u kojoj je poziciji ruta R02 u odnosu na skretanje za odmorište R01 biciklističke rute, jezero Ormož, mjesta Brezje Dravsko i Donje Vratno te usmjeravanje prema gradu Varaždinu i Sloveniji.

U smjeru Brezje Dravsko – Varaždin ruta je obilježena s 12 signalizacijskih oznaka rute, postavljenih na odgovarajućim mjestima, koje ispravno navode cikloturiste od polazišne do završne točke rute. Na R02 ruti se također nalaze 2 signalizacijske oznake R01 biciklističke rute koje cikloturiste obavještavaju u kojoj je poziciji ruta R02 u odnosu na skretanje za odmorište R01 biciklističke rute te mjesta Brezje Dravsko i Donje Vratno.

Na ovoj se ruti predlaže postavljanje dodatne signalizacije desnog skretanja za navedenu cikloturističku rutu iz smjera Varaždina - Brezje Dravsko (GPS koordinate: 46.32553, 16.33867) prije mosta kojim se prelazi dravski kanal.

¹¹ Dio od 3,8 km R02 rute se stapa s R01 Dravskom rutom te se u analizi stanja koristi njezina dužina do mjesta stapanja s R01 Dravskom rutom.

2.1.3 R03 biciklistička ruta u Varaždinskoj županiji – Dravska ruta

Slika 3. Prikaz R03 biciklističke rute

Ova je Dravska ruta nastavak Mura-Drava Bike Dravske rute od Varaždina, preko Ludbrega, sve do Malog Bukovca, a s ciljem povezivanja sa Koprivničko-križevačkom županijom, odnosno sa EuroVelo rutom koja prolazi onuda (EuroVelo 13 Ruta željezne zavjese u Hrvatskoj - Dravska ruta (granica Slovenije –Varaždin – Hlebine – Donji Miholjac – granica Mađarske) te sa Ludbreškom biciklističkom rutom koja će biti izgrađena tijekom 2017. godine). Staza je cijelom svojom dužinom označena biciklističkom signalizacijom i ucrtana u on-line kartografski sustav putem kojeg je moguće preuzeti GPX datoteke za navigacijske uređaje.

2.1.3.1 Stanje uređenosti i označenosti

Duljina biciklističke rute R03 iznosi 36 km. Cijelom dionicom rute, kolnik je u primjerenom stanju za aktivnosti vezane uz cikloturizam.

U smjeru Varaždin – Mali Bukovec ruta je označena s 19 signalizacijskih oznaka rute, postavljenih na odgovarajućim mjestima, koje ispravno navode cikloturiste od polazišne do završne točke rute. Također, na ruti se nalazi 11 signalizacijskih oznaka biciklističke trake, kao i 3 signalizacijske oznake za prestanak biciklističke trake. Od ukupne duljine rute, otprilike je 21 km (58.33 %) rute popraćeno biciklističkom trakom/stazom, a 15 km (41.67 %) rute nema odgovarajuću biciklističku infrastrukturu na kolniku.

U smjeru Mali Bukovec – Varaždin ruta je obilježena s 13 signalizacijskih oznaka rute, postavljenih na odgovarajućim mjestima, koje ispravno navode cikloturista od polazišne do završne točke rute. Također, na ruti se nalazi 19 signalizacijskih oznaka biciklističke trake, kao

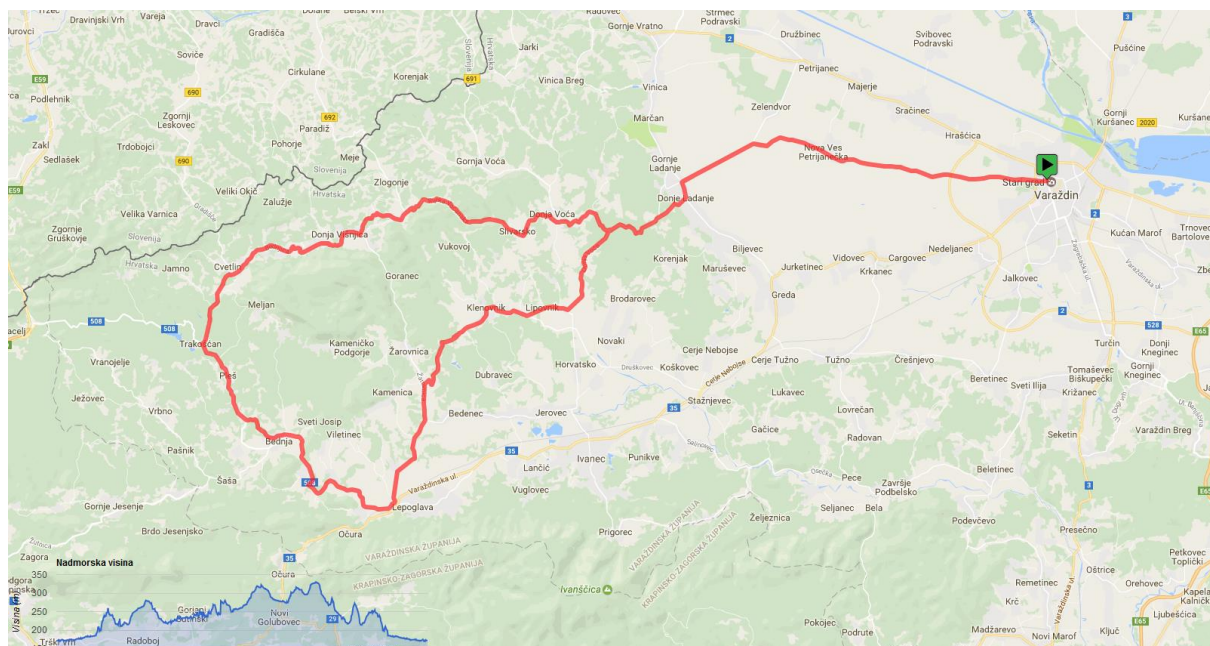

i 2 signalizacijske oznake za prestanak biciklističke trake. Od ukupne duljine rute, otprilike je 24,34 km (61%) rute popraćeno biciklističkom trakom/stazom, a 15,26 km (39%) rute nema odgovarajuću biciklističku infrastrukturu na kolniku.

Na ovoj se ruti predlaže sljedeće:

- Postavljanje odmorišta za cikloturiste koji bi se nalazili u blizini trgovina ili restorana koji su na ruti
- Izrada dviju alternativnih ruta i pripadajuće signalizacije kojima bi se cikloturiste preusmjerilo s dionica na kojima je po njih opasan promet zbog velike brzine motornih vozila odnosno manjka prostora na nadvožnjaku¹²
- Alternativno rješenje prethodnoj točki je gradnja biciklističkih staza na kolniku ili biciklistička i pješačka staza izdvojena od kolnika. Ta bi infrastruktura osigurala i veću kvalitetu življenja građana obližnjih naselja.
- Postavljanje signalizacijskog znaka za opasnu dionicu kolnika za promet bicikala (crveni trokut unutar kojeg se nalazi biciklist)¹³

2.1.4 Ruta Od dvorca do dvorca

Slika 4. Prikaz rute Od dvorca do dvorca

Ruta Od dvorca do dvorca formirana je 2014. godine, a proteže se uz kružnu dionicu od Varaždina, preko Lepoglave do Trakošćana i dalje preko Cvetlina nazad do Varaždina. Biciklistička signalizacija postavljena je duž cijele staze, a staza je ucrtana i u on-line

¹² GPS točke: smjer 1.VŽ-LB 46.29592, 16.49002, 2.VŽ-LB 46.28791, 16.50247 te iz smjera 1.LB-VŽ 46.26955, 16.51484, 2. VŽ-LB 46.29245, 16.49727

¹³ GPS točke: 46.26955, 16.51484

kartografski sustav putem kojeg je moguće preuzeti GPX datoteke za navigacijske uređaje, a koji pokazuje i sve važne podatke vezane za rutu, kao što su posebne točke interesa, duljina i visina staze, vrsta podloge i sl. Na ruti su postavljena dva samouslužna servisna stupa – u Varaždinu te kod Hotela Trakošćan. Cilj ove rute je povezati rekreaciju s kulturno-povijesnim, prirodnim i geomorfološkim znamenitostima područja Varaždinske županije.

2.1.4.1 Stanje uređenosti i označenosti

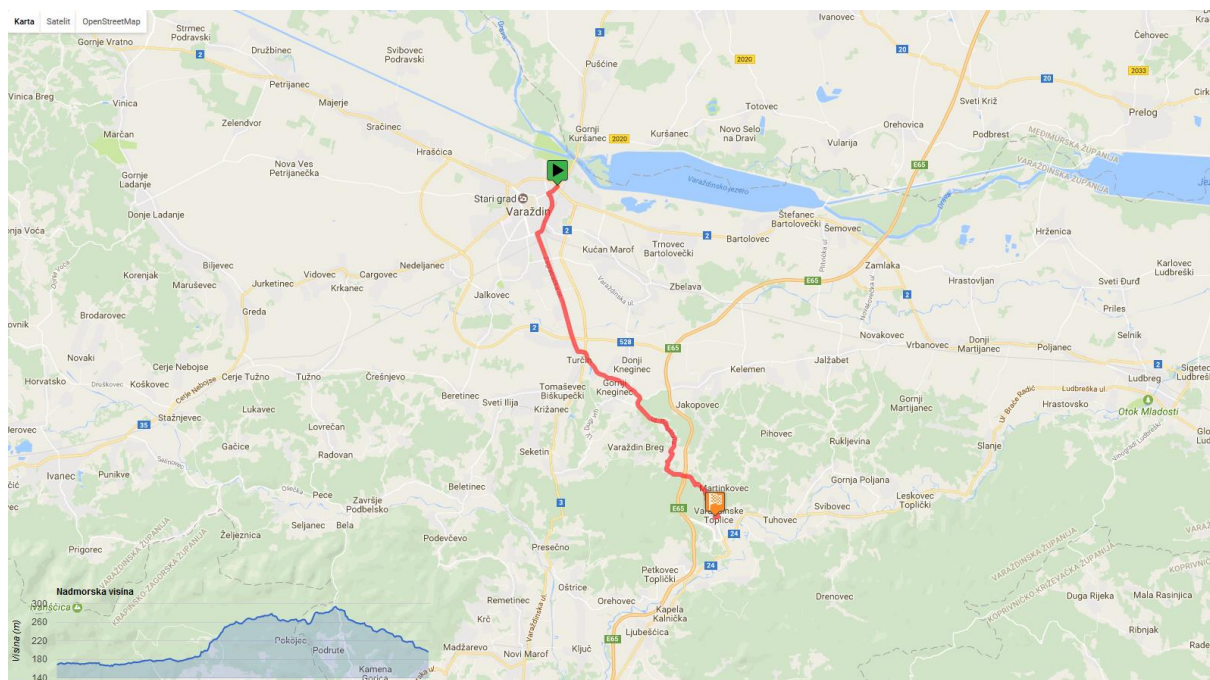
Duljina biciklističke rute Od dvorca do dvorca iznosi 82,2 km. Cijelom dionicom rute u oba smjera kolnik je u primjerenom stanju za aktivnosti vezane uz cikloturizam.

U smjeru Varaždin – Nova Ves Petrijanečka – Donje Ladanje – Donja Voća – Cvetlin – Trakošćan – Lepoglava – Klenovnik – Donje Ladanje – Nova Ves Petrijanečka – Varaždin, ruta je označena s 27 signalizacijskih oznaka rute, postavljenih na odgovarajućim mjestima, koje ispravno navode cikloturiste od polazišne do završne točke rute.

U smjeru Varaždin – Nova Ves Petrijanečka – Donje Ladanje – Klenovnik – Lepoglava – Trakošćan – Cvetlin – Donja Voća – Donje Ladanje – Nova Ves Petrijanečka – Varaždin, ruta je označena s 17 signalizacijskih oznaka rute, postavljenih na odgovarajućim mjestima, koje ispravno navode cikloturiste od polazišne do završne točke rute.

Na cjelokupnoj dionici rute u oba smjera potrebno je postavljanje dodatne signalizacije na raskrižjima. Isto tako, na kolniku ne postoji infrastruktura za cestovni promet biciklima, nema definiranih odmorišta za cikloturiste te nedostaju informativno - interpretativne table namijenjene cikloturistima.

2.1.5 Toplička cikloturistička ruta

Slika 5. Prikaz Topličke cikloturističke rute

Na Dravsku rutu spaja se i Toplička cikloturistička ruta. Ruta povezuje Varaždin i Varaždinske Toplice, a u budućnosti je predviđeno povezivanje i sa Novim Marofom i Ludbregom.

Kroz cijelu stazu postavljena je biciklistička signalizacija, označene su posebne točke interesa te je ucrtana u on-line kartografski sustav putem kojeg je moguće preuzeti GPX datoteke za navigacijske uređaje. Kompletan mapping sustav je integriran u web stranice TZ Varaždinske županije i kroz njega su dostupni svi važni podaci vezani za rutu, kao što su posebne točke interesa (kulturne znamenitosti, odmorišta, Bike&bed smještaj, servisi bicikala, duljina i visina staze, vrsta podloge i sl.).

2.1.5.1 Stanje uređenosti i označenosti

Duljina cikloturističke rute iznosi 15.8 km. Cijelom dionicom rute, kolnik je u primjerenom stanju za aktivnosti vezane uz cikloturizam. Od ukupne duljine Topličke cikloturističke rute s gore navedenim smjerom, 6.1 km (38.6 %) rute popraćeno je biciklističkom trakom/stazom, a 9.7 km (61.4 %) rute nema odgovarajuću biciklističku infrastrukturu na kolniku.

U smjeru Varaždin – Varaždinske Toplice, ruta je označena s 10 signalizacijskih oznaka rute, postavljenih na odgovarajućim mjestima, koje ispravno navode cikloturista od polazišne do završne točke rute. Toplička ruta ima 3 posebne signalizacijske oznake, kojima su prigodno označeni ugostiteljski objekti koji se nalaze na navedenoj ruti. Također, na ruti se nalazi 5 signalizacijskih oznaka biciklističke trake.

U smjeru Varaždinske Toplice – Varaždin, ruta je označena s 6 signalizacijskih oznaka rute, postavljenih na odgovarajućim mjestima, koje ispravno navode cikloturista od polazišne do

završne točke rute. Toplička ruta ima 3 posebne signalizacijske oznake, kojima su prigodno označeni ugostiteljski objekti koji se nalaze na navedenoj ruti. Također, na ruti se nalazi 8 signalizacijskih oznaka biciklističke trake.

2.1.6 Ostale biciklističke rute

Osim navedenih, postoji još nekoliko ruta natjecateljskog tipa, koje su uređene i za rekreaciju biciklista. Spomenute rute su uređene i označene biciklističkom signalizacijom:

1. Cikloturistička ruta Ludbreg¹⁴
2. XC biciklistička staza Lužec, Novi Marof¹⁵
3. XC staza u Beretincu¹⁶
4. Downhill staza na Ivanščici¹⁷
5. Ruta Lepoglava-Vudelja-Šumec¹⁸
6. Ruta Lepoglava-Kamničko Podgorje-Ravna gora-Trakošćan¹⁹
7. Ruta Lepoglava-Višnjica-Cvetlin-Trakošćan²⁰

Na postojećim biciklističkim rutama trenutno se nalaze samo dva odmorišta za bicikliste (na MDB Dravskoj biciklističkoj ruti u Svibovcu Podravskom i Križovljangu) te tri samouslužna servisna stupa u Varaždinu, Sračincu i Cestici. Punionice za e-bike nalaze se u gradovima: Varaždin, Ludbreg²¹ i Lepoglava.

2.1.7 Realizirani i projekti u realizaciji usmjereni na razvoj cikloturističke infrastrukture

U prethodnom su poglavlju u sklopu opisa postojećih cikloturističkih ruta, navedeni projekti kojima su iste realizirane. Uz razvoj infrastrukture usko su vezane i ostale aktivnosti kojima se ona nadopunjuje te je u sklopu tih projekata realizirano i sljedeće:

- Izrađen on-line kartografski sustav s ucrtanim rutama i svim POI lokacijama uz mogućnost preuzimanja datoteka za navigacijske uređaje. Sustav je također integriran u web stranicu Turističke zajednice Varaždinske županije²²
- Izrađena i tiskana karta s biciklističkim rutama Varaždinske županije sa svim potrebnim informacijama na hrvatskom i engleskom jeziku

¹⁴ Početak rute: Križovljan - Hrastovsko – Vinogradi Ludbreški – Ludbreg; kraj rute: Sigetec Ludbreški.

¹⁵ Dužina staze iznosi 6,4 km (XCO kategorija). Od ukupne dužine 1.300 m je makadam, dok ostatak čine stazice i šumski putovi. Staza je rekreativna no prvenstveno natjecateljskog tipa.

¹⁶ Dužina staze iznosi 4,7 km. Staza je primjerena za naprednije rekreativce.

¹⁷ Dužina staze iznosi 2,3 km. Staza je natjecateljskog tipa, tehnički najteža staza ovakve vrste u Hrvatskoj i među najtežima u regiji. Prigodna je za vožnju brdsko-biciklističkog spusta.

¹⁸ Dužina staze 14,5 km. Staza rekreativnog tipa.

¹⁹ Dužina staze 13 km. Staza rekreativnog tipa, markirana kao planinarski put.

²⁰ Dužina staze 33 km. „Staza“ rekreativnog tipa, vožnja isključivo po cesti.

²¹ U gradu Ludbreg djeluje društvo Ducati d.o.o. koji je u suradnji s HEP-om postavio punionicu u centru grada.

²² <http://www.turizam-vzz.hr/karta-za-bicikliste.html>

- U okviru projekta MDB, osim uređenja Dravske rute, educirana su 3 ciklovodiča te je izrađen suvenirski program za cikloturiste.

Osim Turističke zajednice Varaždinske županije, na razvoju cikloturizma rade i jedinice lokalne samouprave te lokalne turističke zajednice te se navode dva značajna projekta koja su u realizaciji odnosno pred početkom realizacije a vezana su uz cikloturističku infrastrukturu:

- Da bi se djelomično riješio problem nedostatka ponude za cikloturiste, kroz projekt sufinanciran sredstvima Ministarstva turizma, Grad Varaždin će izgraditi cikloturističku prihvatnu točku s fotonaponskom elektranom, u sklopu koje će biti prostorija za pranje i sušenje rublja, tuš i WC, odmorište, punjači za mobitele i tablete, info karte o Varaždinu koje će moći koristiti biciklisti-turisti, info tabla, držači za bicikle, boksevi za bicikle te dodatna četiri parkirna mjesta za bicikle na javnim površinama u užem centru grada. Uz to će se izraditi i postaviti i signalizacija na biciklističkim rutama i prometnicama grada na šest lokacija koje će ciklo-posjetitelje upućivati prema prihvatnoj točki.
- U sklopu Interreg programa započeo je projekt „Mura Happy Bike“. Cilj ovog projekta jest osigurati potrebnu infrastrukturu kao preduvjet za stvaranje novih turističkih atrakcija i sadržaja te poticanje razvoja lokalnog gospodarstva i stope zapošljavanja. Planirana biciklistička staza povezivat će partnerska naselja Ludbreg, Prelog i Letenye. U okviru predloženog projekta, namjera partnera je razviti mrežu lokalnih biciklističkih staza, osiguravajući prekograničnu poveznicu i priključak na međunarodnu biciklističku stazu EuroVelo. Planira se izgradnja infrastrukture na dijelovima staze koji nedostaju pa je tako predviđena izgradnja biciklističkih staza, odmorišta i info točaka na kojima će turisti moći dobiti potrebne informacije i usluge. Daljnje aktivnost po projektu odnose se na organizaciju prekograničnih cycling evenata, marketinške aktivnosti te uključivanje najmanje 11 naselja i oko 60 kulturnih i prirodnih atrakcija na prekograničnom području.

2.2 STANJE CIKLOTURISTIČKE PONUDE

Prema Prostornom planu Varaždinske županije i ŽRS-u, ali i prostornim planovima pojedinih gradova i općina te strateškim planovima njihovog gospodarskog i turističkog razvoja koji predstavljaju strateški okvir za razvoj turizma u Varaždinskoj županiji, procijenjeno je da brojni gradovi i općine turizam vide kao važan pokretač gospodarskih aktivnosti. Osim toga, Varaždinska županija donijela je Strategiju razvoja turizma Varaždinske županije 2015.-2025. prema kojoj je upravo cikloturizam, uz kulturni, lječilišni, vjerski, sportski i izletnički turizam, uvršten u značajan turistički proizvod. Iako su benefiti razvoja cikloturizma razni budući se radi o turističkom proizvodu koji generira godišnji rast u EU od 20%-25%, koji produžuje sezonu turizma na gotovo cijelu godinu, koji je definiran kao ekološki prihvatljiv turistički proizvod u strateškom planu EU, proizvod koji ima veliki efekt na lokalno gospodarstvo, te

produkt koji razvija turistička područja izvan glavnih fokusa u Županiji, potencijali za razvoj cikloturizma na području Varaždinske županije nisu u dostatnoj mjeri iskorišteni, odnosno cikloturizam nije kao turistički proizvod dovoljno tržišno valoriziran.

Da bi destinacija mogla biti konkurentna i da se cikloturizam kvalitetno i dugoročno razvija, potrebno je razviti osnovne komponente biciklizma, a to su signalizacija, staze, karte, brošure, kvalitetne web stranice, povezanost ruta s kolodvorima i stajalištima javnog prijevoza, poglavito željeznice, video i foto materijali te stručni kadar. Osim toga, vrlo bitna komponenta je uspostavljanje sinergije s turizmom ostalih pratećih uslužnih i turističkih komponenti. Isto tako, kako bi se zadovoljile potrebe ciljne skupine, treba im se ponuditi dovoljno atraktivna priča koja je usmjerena na njihove interese i zahtjeve, a ovisno o tome da li se radi o rekreativcima ili profesionalnim biciklistima. Tu je važno naglasiti turističke agencije koje bi se specijalizirale za cikloturističku ponudu te također nudile dodatne usluge poput servisiranja bicikala i organiziranog prijevoza. Dodatno, brendiranje Varaždinske županije kao atraktivne cikloturističke destinacije trebalo bi predstavljati ključan marketinški poduhvat u privlačenju što većeg broja cikloturista.

2.2.1 TURISTIČKE ATRAKCIJE I MANIFESTACIJE

Atraktivan i raznolik prirodni okoliš, bogata kulturno-povijesna baština i povoljna klima te mnoštvo cesta s manjim intenzitetom motornog prometa i putova pogodnih za kretanje bicikala pružaju u Varaždinskoj županiji brojne komparativne prednosti za razvoj cikloturizma. Od vrijedne prirodne te kulturno-povijesne baštine važno je spomenuti:

- Perivoj Starog grada u centru baroknog grada Varaždina;
- Aquacity – kontinentalna plaža Hrvatske;
- Rijeka Drava na kojoj se nudi usluga rekreativnog raftinga, kajak spust rijekom i najam bicikla;
- Poučna staza u Dravskoj park šumi u Varaždinu;
- Spomenik parkovne arhitekture i kulturno dobro - Varaždinsko groblje;
- Spomenik parkovne arhitekture - Arboretum Opeka;
- Termalni izvori ljekovite vode u Varaždinskim Toplicama;
- Dvorac i park šuma Trakošćan – oblikovan kao pejzažni park u kojem jezero, livade i drveća čine skladnu hortikulturnu cjelinu; poučna staza „Put vila“
- Dvorac Batthyany u Ludbregu;
- Prirodno dobro Otok mladosti u Ludbregu, te kulturno dobro arheološki park Iovia;
- Vinske ceste i vinski podrumi na području cijele Županije;
- Rijeka Bednja – najduža rijeka koja cijelim tokom teče kroz Hrvatsku, izvire kod Gornje Višnjice, 5 km od Trakošćana;
- Šetalište i biciklistička staza uz rijeku Dravu;
- Zelendvor – park šuma sa Lovačkom kućom za odmor;

- Gaveznica – Kameni vrh – geološki spomenik prirode sa fosilnim vulkanom i nalazištem ahata;
- Ivanščica – najviša planina Sjeverozapadne Hrvatske, na njoj se održava i downhill utrka u nekoliko kategorija na kojoj natjecatelji prikupljaju bodove za hrvatski kup te imaju priliku boriti se za naslov prvaka Hrvatske;
- Vražji stolček je stijena koja se nalazi između naselja Margečan i Gačice, po obliku podsjeća na stolac uz kojeg se povezuju razne priče o duhovima i pruža prekrasan pogled na dolinu rijeke Bednje;
- Brdo Čevo – zbog posebnog oblika i dominantnog položaja iznad doline Bednje predstavlja jednu od omiljenih destinacija planinara i biciklista;
- Zimsko izletište i skijalište Jarki u podnožju Ivanščice, kod mjesta Prigorec,
- Friščićevo mlin star više od pedeset godina koji žito melje u brašno;
- Ravna gora – najsjevernija planina Hrvatskog zagorja, s dva planinarska doma: Filićev dom s ponudom hrane i pića otvoren tijekom cijele godine te Pusti Duh koji se nalazi pod upravljanjem Sportske zajednice Lepoglave i otvara se prema potrebama;
- Izvor Belski dol – izvor prirodne, čiste i zdrave vode za piće koji se nalazi u šumovitom kanjonu i lako je pristupačan s ceste. Uz izvor se nalaze kapelica i križni put koji su redovno odmorište pješaka hodočasnika na putu za svetište u Mariji Bistrici te dvorci Bela I. i Bela II.;
- Kalnik – popularno odredište penjača pogodno za paraglajding, te brdski biciklizam, na kojem postoji označena staza BOK (Biciklom oko Kalnika). Tijekom cijele godine otvoren je i ugostiteljski objekt sa ponudom hrane i pića;
- Grebengrad koji je privlačan za bicikliste amatere te također nudi privatni smještaj;
- Geološko-paleontološki spomenik prirode - Špilja Vindija;
- Izletište Lužec u Novom Marofu gdje su zaljubljenici u biciklizam sami izradili XC biciklističku stazu Lužec koju je potrebno u budućnosti označiti u skladu sa standardima; Lužec je park prirode koji obiluje izvorima pitke vode, jezercima i izgrađenim šetnicama;
- U mjestu Podrute nalazi se stijena Pokojec visine cca. tridesetak metara koja je pripremljena za sportsko penjanje za sve željne ovakve vrste izazova
- U mjestu Topličica nalazi se izletište i kupalište „Topličica“ koje nudi dva velika bazena s toboganima, dječji zabavni park, teniske terene, stolove za stolni tenis, ugostiteljski objekt s ponudom pića i hrane. U neposrednoj blizini se nalazi i nekoliko ribnjaka za uzgoj riba;
- Karting staza „Rauš“ smještena je na izlazu s autoputa Novi Marof u mjestu Moždenec. Prvenstveno je namijenjena za supermoto motocikle i karting, no pogodna je i za vožnju sportskim motociklima. Uz stazu je otvoren i restoran koji nudi okrepu uz piće i hranu. Svakog se vikenda ovdje održavaju razna natjecanja i događanja.

Osim prirodnih i kulturno-povijesnih ljepota, Varaždinska županija obiluje i društveno-kulturnim sadržajima poput:

- Špencirfesta u Varaždinu; kolovoz
- Festivala letećih gitara; listopad
- Međunarodnog dana čipke u Lepoglavi; rujan
- Prvo svibanjskog izleta u Trakošćanu; svibanj
- Dana ludbreške Svete Nedjelje u Ludbregu; kolovoz
- Međunarodnog sajma cvijeća „Flora Centrum Mundi“ u Ludbregu; svibanj
- Rabuzinovih dana u Novom Marofu; ožujak
- Aquafesta u Varaždinskim Toplicama; lipanj
- Ljeta u Varaždinu; lipanj - kolovoz
- Varaždinskih baroknih večeri; rujan - listopad
- Trash film festivala; rujan
- Dana okusa varaždinskoga kraja; travanj
- MOP festivala multimedije u Varaždinu; svibanj
- Dana pere u Novom Marofu; svibanj
- Rudarskih dana u Ivancu; prosinac
- Tjedna smijeha u Varaždinu; ožujak
- Internacionalnog festivala animiranog filma VAFI u Varaždinu; svibanj - lipanj
- Dana performansa u Varaždinu; lipanj
- Međunarodnog disc golf turnira Drava Forester u Varaždinu; svibanj
- Međunarodnog sajma „Lov, ribolov, priroda i turizam u Varaždinu“; listopad
- Noći muzeja u Trakošćanu, Varaždinu i Varaždinskim Toplicama; siječanj
- Lovrečeva u Varaždinskim Toplicama; kolovoz
- Dana centra svijeta u Ludbregu; travanj
- Dana Mladena Kerstnera – festival kajkavske komedije u Ludbregu; studeni
- Cvetlinskog festivala u Bednji; srpanj
- Festivala kajkavskih običaja i pjesama «Poišči kaj» u Gornjem Knegincu; travanj

Osim navedenih, Varaždin je sudjelovao u manifestaciji pod nazivom Kajkavijana – biciklistički maraton koji je prošle godine (2016.) obilježio jubilarno 10. izdanje. Start je bio iz Varaždina, točno u ponoć te se prolazilo kroz tri županije. Kajkavijana je prepoznata kao varaždinski sportski brend, a osim što nudi natjecanje u nekoliko kategorija (Velika Kajkavijana, Mala Kajkavijana, Moj prvi Kaj maraton, Tour de KAJ), svake godine nudi i nove sadržaje poput dječjih natjecanja, dok za navijače i gledatelje organizira popratni zabavno-glazbeni program. Očekuje se da će se ista tradicija nastaviti i u narednim godinama.

Uz Varaždin, posebnu zanimljivost za cikloturiste predstavlja i grad Ivanec zbog reljefnih specifičnosti (planina Ivanščica), te uz brojnu kulturno-prirodnu baštinu, predstavlja potencijalnu buduću turističku atrakciju. Štoviše, u pripremi je već nekoliko prijedloga biciklističkih ruta koje obuhvaćaju područje: Ivanca, Prigorca, Sv. Duha, Ivanečke Željeznice, Margečana, Salinovca i Punikvi. Na području Lepoglave²³ postoje tri biciklističke rute koje

---

²³ Posebnosti Lepoglave očituju se u ljepoti lepoglavске čipke, baroknim freskama pavlina Ivana Rangera u crkvi Blažene Djevice Marije, Gaveznici (geološki spomenik prirode sa fosilnim vulkanom i nalazištem ahata).

čekaju na upis u službene rute Varaždinske županije kako bi se mogle prijaviti za sufinanciranje iz nacionalnih i EU fondova.

U ruralnim područjima Varaždinske županije nalaze se brojna seoska domaćinstva, izletišta i kušaonice koje mogu ponuditi autohtonu kuhinju – tradicionalna jela i pića ovoga kraja, što uz atraktivnu lokaciju pruža jedinstven turistički doživljaj posjetiteljima. Na području Županije djeluje desetak seoskih domaćinstava koja pružaju usluge stacionarnog ili izletničkog turizma u ruralnom okruženju, a dominantno su orijentirana na pružanje usluga hrane (restorani).²⁴ Uz samostalan/pojedinačan tržišni nastup, proizvođači su organizirali cestu meda (Slatki put) koja objedinjuje ponudu šest medara te cestu tradicionalne hrane (Put tradicionalne hrane) koja prezentira ponudu devet proizvođača autohtonih proizvoda s područja Županije (zelje, bučino ulje, med, sir, voćna vina/rakije, tradicionalna jela), dok se dvadesetak domaćinstava (vinarija/kušaonica) usmjerilo na usluge vinskog turizma organizirajući četiri vinske ceste (Toplička vinska cesta, Vinska cesta Klampotic, Cestica, Vinska cesta Jalžabet, Vinska cesta Ludbreg).

Upravo navedeni sadržaji svrstavaju Varaždinsku županiju u jedan od izletnički najatraktivnijih dijelova kontinentalne Hrvatske.

Ipak, bez obzira na velik izbor atraktivnih ruta, njihova nedovoljna uređenost i označenost te ponajviše slaba smještajna, ugostiteljska i prateća uslužna ponuda za cikloturiste u velikom dijelu Županije nailazi na nedovoljnu prepoznatljivost Županije kao jedne od poželjnih hrvatskih cikloturističkih destinacija. Općenito, postojeće rute na području Varaždinske županije potrebno je povezati sa novim, obogatiti ih sa odmorištima te povezati sa lokalnom ponudom, kulturom i eno-gastronomijom, što je i predmet ovog Operativnog plana i Idejnog projekta biciklističkih ruta na području Varaždinske županije.

2.2.2 SMJEŠTAJNI KAPACITETI – BIKE&BED

Iako se posljednjih godina u Varaždinskoj županiji mnogo ulagalo u poticanje razvoja turizma, što je rezultiralo proširenjem turističke ponude i podizanjem njene kvalitete, Varaždinska županija ostvaruje najnižu razinu popunjenosti hotelskih (16% ili 58,4 dana) i ostalih smještajnih kapaciteta (9%) u odnosu na ostale županije sjeverne Hrvatske. Prevladavaju dolasci i noćenja domaćih turista. Jedino je u gradu Varaždinu 2015. godine zabilježeno više dolazaka stranih turista. Najveći broj stranih turista dolazi iz Italije, Njemačke, Poljske, Austrije i Slovenije što pruža mogućnost i za razvoj cikloturizma. Najvažniji oblik smještaja su hoteli, a u ponudi dominiraju hoteli s 3* (3 hotela u Varaždinu, 2 u Ludbregu te 1 u Ivancu). Dva su hotela sa 4* (Varaždin i Trakošćan), te jedan hotel u Ludbregu s 2*. U Varaždinu posluju i 2 pansiona, jedan pansion djeluje u Novom Marofu, dok je po jedno prenoćište organizirano u Lepoglavi (u sklopu kaznionice) te Sračincu. Struktura ukupnih raspoloživih smještajnih kapaciteta Županije (ležajevi) pokazuje da je Varaždin s 27% glavno turističko odredište Županije, a prema važnosti slijede Varaždinske Toplice, Bednja i Ludbreg. Prema

²⁴ <http://www.turizam-vzz.hr>

podacima TZ grada Varaždina, hotelski kapaciteti na području Varaždinske županije raspolažu s ukupno 1.211 kreveta. Smještajni, ugostiteljski i servisni sadržaji namijenjeni cikloturistima su razmjerno slabo razvijeni pa je tendencija daljnjeg razvoja smještajnih kapaciteta prema „bike & bed“ standardima (npr. mali hoteli, pansioni, kampovi, seoska gospodarstva, planinarski domovi) kojima cikloturisti prilikom odabira smještaja daju prednost, obzirom da su takvi objekti prilagođeni njihovim potrebama.

„Bike & bed“ standardi podrazumijevaju:

- Mogućnost prihvata cikloturista za samo jednu noć
- Sigurne prostorije za spremanje bicikala
- Prostor za sušenje odjeće i putne opreme
- Raznovrsnu ponudu doručka ili mogućnost korištenja kuhinje
- Raspoloživost preciznih i kvalitetnih karata regije po mogućnosti s označenim biciklističkim rutama
- Raspoloživost informacija o javnom prijevozu (željeznica, trajekti)
- Mogućnost korištenja alata za jednostavne popravke
- Informacije o lokacijama, radnom vremenu biciklističkih servisa u destinaciji ili njenom bližem okruženju za slučaj većih kvarova.

Za sada, neke od ovih usluga na području Varaždinske županije nudi nekoliko smještajnih objekata²⁵:

- Hotel Turist***
- Pansion Malta**
- Pansion Garestin**
- Hostel Studentski dom Varaždin²⁶

Smještajni objekti namijenjeni cikloturistima označavaju se sljedećom oznakom:

Slika 6. Primjer označavanja smještajnih objekata namijenjenih cikloturistima

Važno je napomenuti, da prilagodba posebnim ciljnim grupama gostiju može za iznajmljivače biti vrlo korisna u smislu povećanja broja rezervacija te produženja turističke sezone. Jedna od takvih ciljnih grupa gostiju su i cikloturisti stoga se zadnjih godina Hrvatska sve više

²⁵ Smještajni objekti koji primaju bicikliste i imaju spremište za bicikle.

²⁶ Bike & Bed hostel Studentski dom (posluje od 1.7. do 30.9.).

profilira kao biciklistička destinacija. U skladu s time privatni su iznajmljivači krenuli u prilagodbu svojih objekata kako bi postali „bike-friendly“ u smislu sadržaja i opremljenosti. U 2016. godini Ministarstvo je turizma propisalo kriterije za izradu posebnih standarda ugostiteljskih objekata za skupine hoteli (NN br. 56/2016)²⁷. Posebni standard BIKE prema Pravilniku može se utvrditi za sljedeće vrste: Hotel baština (heritage), Difuzni hotel, Hotel, Aparthotel, Turističko naselje, Turistički apartmani i Integralni hotel (udruženi)²⁸.

Koordinacijsko tijelo za cikloturizam pri Ministarstvu turizma zaduženo je za pokretanje inicijative za jedinstvene uvjete, dizajn oznake i posebni standard "Bike & Bed" na razini Hrvatske. Navedeno će koordinacijsko tijelo, uzimajući u obzir dosada razvijene županijske posebne standarde, oznake i educirane biciklističke savjetnike za posebni standard "Bike & Bed", predložiti razvijanje nove jedinstvene nacionalne oznake koja će obuhvaćati sve nove i dosada licencirane i označene objekte na razini županija. Varaždinska županija će na zahtjev dostaviti popis zainteresiranih objekata koji su iskazali interes za „Bed&Bike“ oznake izravno Koordinacijskom tijelu za razvoj cikloturizma pri Ministarstvu turizma Republike Hrvatske s ciljem podizanja razine kvalitete usluga na biciklističkim rutama kroz Županiju.

2.2.3 BIKE-SHARING SUSTAVI

U većim središtima razvijen je sustav javnog iznajmljivanja bicikala, tzv. „Bike-sharing“ sustav kao rezultat potrebe i želje modernog čovjeka za kvalitetnijim životom u svakodnevici. Hrvatska za sada ima razvijen „bike-sharing“ sustav u 13 hrvatskih gradova i općina: Zagrebu, Karlovcu, Gospiću, Brinju, Slavonskom Brodu, Ivanić Gradu, Velikoj Gorici, Sisku, Zadru, Šibeniku, Makarskoj, Metkoviću i na otoku Lastovu.²⁹ Iako su prednosti istog velike, za sada na području naše Županije takav ili sličan sustav još nije zaživio.

2.2.4 RENT-A-BIKE

Uslugu rent-a-bike trenutno je moguće dobiti tek na području Grada Varaždina, odnosno u hotelu Varaždin koji jedini nudi uslugu iznajmljivanja bicikala te trenutno u ponudi imaju tri MTB i jedan gradski bicikl.

²⁷ Čl. 46., Posebni standardi, točka 3. Propisana je Vrsta posebnog standarda - 17. BIKE (za bicikliste), te Uvjeti za posebni standard - Prilog VI. Pravilnika (str. 115-118).

²⁸ http://narodnenovine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_56_1451.html

²⁹ „Bike-sharing“ sustav je brz, praktičan, zdrav, siguran i cjenovno povoljan način prijevoza – više detalja na www.nextbike.hr i <http://hrturizam.hr/>.

2.2.5 SERVISI ZA BICIKLE

Iako su izražene velike potrebe za uslugom servisa bicikala u Varaždinskoj županiji, ona je trenutno dostupna samo u gradu Varaždinu na sljedećim lokacijama:

- Rog Joma, Kukuljevićeva 10
- Bike Box, Augusta Cesarca 5
- Panex Dinamic, Braće Radića 157
- Panex Dinamic, Optujska 50
- Marko-projekt, Stanka Vraza 8

2.2.6 AGENCIJSKA PONUDA CIKLOTURISTIČKIH IZLETA

Trenutno od turističkih agencija koje djeluju na području Varaždinske županije cikloturističku ponudu nude sljedeće:

- Lily tours - Wellnes & bike tour (3-dnevni program)
- VMD - Cyclo tour (8-dnevni program koji obuhvaća Zagreb, Samobor, Krapina, Varaždin, Daruvar, Požega, Lonjsko Polje)
- More Adventure - organizirani ciklo izleti u kombinaciji sa drugim aktivnostima iz ponude (rafting, kajaking, nordijsko hodanje, off road...)

Većina turističkih agencija na području Županije svoje poslovanje temelji na emitivnom turizmu. Za značajniji razvoj cikloturizma poželjno je specijaliziranje pojedinih turističkih agencija upravo u području razvoja cikloturističkih proizvoda na području Varaždinske županije.

2.2.7 POVEZIVANJE CIKLOTURIZMA I PONUDE U JAVNOM PRIJEVOZU, NAROČITO ŽELJEZNICE

Cikloturističku ponudu potrebno je povezati i s mogućnostima prijevoza bicikala u javnom prijevozu, naročito željeznici. Trenutno na području Varaždinske županije ne postoji mnogo mogućnosti prijevoza bicikala vlakom, tek jedan vlak Varaždin – Ludbreg – Koprivnica – Varaždin i dva vlaka Varaždin – Novi Marof – Zagreb – Novi Marof – Varaždin dnevno i jedan vlak Varaždin – Čakovec – Kotoriba – Varaždin. No, postoje planovi koji bi omogućili da je na svim prugama u županiji moguć prijevoz bicikala i to čitav dan svakih sat vremena. Mogućnost prijevoza autobusima, nažalost, trenutno ne postoji, no i ta će se mogućnost pojaviti s vremenom na nekim regionalnim i nekim lokalnim linijama.

Trenutni prijevoznik u željezničkom prijevozu na području Varaždinske županije je državna tvrtka HŽ Putnički prijevoz d.o.o. (www.hzpp.hr). Informacije o prijevozu bicikala moguće je dobiti i na željezničkim kolodvorima Varaždin, Ludbreg i Novi Marof, te na info telefon 060 333 444.

2.3 PROCJENA STANJA CIKLOTURISTIČKE POTRAŽNJE

Suvremeni turistički trendovi pokazuju da se tradicionalni motivi odmora sve više zamjenjuju s motivima i sadržajima aktivnog odmora, te sport i sportska rekreacija sve značajnije utječu na sadržaje i kvalitetu provođenja aktivnog odmora u nekoj turističkoj destinaciji. Ljudi su danas sve više zainteresirani za upoznavanje različitih krajeva, kultura i običaja, stoga je potrebno kontinuirano raditi na osmišljavanju programa za jednodnevne i višednevne izlete i na taj način privući što više zainteresiranih rekreativaca, putnika, izletnika, planinara, osnovnoškolaca, studenata i niz drugih skupina ljudi koji bi individualno ili kao grupa prolazili osmišljenim rutama. Također se može reći da turizam i sport djeluju sinergijski na način da turizam sa svojim prirodnim resursima i kapacitetima nudi osnovne elementarne uvjete boravka gostiju, dok sport u različitim oblicima sudjeluje u oblikovanju, obogaćivanju i oplemenjivanju turističke ponude, a u ovom konkretnom slučaju radi se o cikloturizmu.

Pojedini tržišni segmenti imaju različite interese te su u potrazi za različitim iskustvima. Obiteljski biciklizam na prvo mjesto stavlja sigurnost djece i mladih, razgledavanje atrakcija i stjecanje ukupnih obiteljskih iskustava. Profesionalni biciklisti su u potrazi za izazovom i teže duljim biciklističkim rutama. Zrele odrasle osobe traže autentična iskustava koja uključuju kulturu, događaje i slično. Putnici očekuju da će biti u mogućnosti pronaći sve informacije koje su im potrebne na jednom mjestu. Udobnost i praktičnost su najvažniji prioriteti te isto tako dvije najvažnije stvari koje cikloturisti cijene kod domaćina. Aktivnosti i događaji u određenoj destinaciji od iznimne su važnosti za donošenje odluke o putovanju za cikloturiste. Prisutna je rastuća potražnja za jedinstvenim i kulturno autentičnim putovanjima koja čuvaju ekološko i kulturno okruženje te se razlikuju od ostalih stereotipnih iskustava.

Obujam cikloturističke potražnje u Hrvatskoj vrlo je teško utvrditi zbog toga što se određeni podaci mogu skupiti samo za organizirane grupe cikloturista i biciklista na sportskim pripremama, koji zauzimaju samo mali dio sveukupne cikloturističke potražnje. Stoga ne postoji statistika o broju turista koji u destinaciji koriste vlastite bicikle dopremljene motornim vozilom kao ni o broju turista koji koriste usluge rent-a-bike.³⁰

Unatoč tome, Hrvatska ima brojne prednosti koje ju čine atraktivnom za biciklizam te se može očekivati stalan rast interesa za cikloturizam ali i za korištenje bicikala kao jednog od oblika rekreacije tijekom provođenja odmora.

Cikloturisti u većoj mjeri od glavnine ostalih vrsta turista koriste lokalnu trgovačku i ugostiteljsku ponudu, zbog čega im je važna njena raspoloživost i kvaliteta. Po pitanju prometne infrastrukture osobito im je važna sigurnost ceste, zbog čega u slučaju nepostojanja uređenih biciklističkih staza i putova preferiraju ceste sa slabijim intenzitetom prometa na kojima se ostvaruju manje brzine te destinacije s označenim rutama i raznolikim sadržajima i atrakcijama uz njih.

Potrošački segmenti cikloturista se generalno mogu podijeliti na dvije osnovne skupine:

---

³⁰ Akcijski plan razvoja cikloturizma Republike Hrvatske.

- bicikliste rekreativce koji samo povremeno koriste bicikl kao sredstvo rekreacije i
- pasionirani biciklisti kod kojih je vožnja biciklom osnovni oblik provođenja slobodnog vremena, u što spadaju i natjecatelji odnosno sportski biciklisti.

Na temelju nalaza iz Strategije razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine u Akcijskom planu razvoja cikloturizma detektirana su potencijalna ciljna tržišta kako je prikazano u tablici 1.

Ciljno tržište		Geografska pripadnost	Opis	Proizvodi
Biciklisti rekreativci	Povremeni cikloturisti	Hrvatska Mađarska Slovenija BiH	Predstavljaju veći potrošački segment, preferiraju fizički manje zahtjevne rute, imaju unaprijed planiran i organiziran itinerer, traže udoban smještaj. Većinom srednje i zrelije dobi (35 – 60 godina), dolaze vlastitim biciklom, a koriste i „bike-sharing“ sustav. Često putuju u grupama ili cijele obitelji.	Manje zahtjevne cikloture Vožnja kroz očuvanu prirodu „Bike-sharing“ sustav Kulturne i prirodne atrakcije Tematske manifestacije
	Cikloturisti na kratke udaljenosti	Hrvatska Mađarska Slovenija BiH Austrija		
Pasionirani biciklisti	Cikloturisti na duge staze	Hrvatska Zemlje Srednje Europe	Najčešće nemaju razrađen plan putovanja, traže jednostavan i cjenovno prihvatljiv smještaj te su većinom mlađe životne dobi, od 20 do ranih tridesetih godina. Zanima ih izazov i zahtjevnije biciklističke staze. Dolaze vlastitim biciklom.	Duže, zahtjevnije staze Vožnja kroz očuvanu prirodu Kulturne i prirodne atrakcije Međunarodna i nacionalna biciklistička natjecanja
	Sportski biciklisti	Hrvatska Zemlje Srednje i Zapadne Europe		

Tablica 1. Segmentacija glavnih ciljnih tržišta cikloturista u Hrvatskoj prema Akcijskom planu razvoja cikloturizma u RH

Temeljem prikazane segmentacije, Akcijskim planom razvoja cikloturizma izdvojene su i posebne skupine biciklista u Hrvatskoj iz kojih proizlaze i prioriteti po pitanju uređenja infrastrukture i dodatnih usluga i sadržaja:

- **Povremeni cikloturisti** (uključuju i dnevne izletnike i rekreativce iz Hrvatske) – preferiraju razmjerno kraće biciklističke rute u blizini svog ishodišta - smještajnog objekta za turiste, a mjesta stanovanja za domaću populaciju. Pri tom im je važno da su rute atraktivne i s malo automobilskeg prometa, a ponuda dodatnih usluga ima manju ulogu.
- **Cikloturisti na kraće udaljenosti** – za ishodišta cikloturističkih putovanja ne uzimaju uvijek mjesto boravka, nego neku drugu lokaciju do koje prevoze bicikle vlastitim automobilom, željeznicom ili ih iznajmljuju na licu mjesta izravno ili korištenjem bike sharing sustava. Atraktivnost ruta im je još važnija nego prethodnoj skupini, te je vrlo važno da na ruti postoje kvalitetni ugostiteljski i servisni sadržaji. Ova skupina

povremeno koristi i prijevoz bicikala željeznicom do željene regije, gdje zatim koristi biciklističke rute.

- **Cikloturisti na duge staze** – za njih je ključno postojanje dugih (najmanje 100 kilometara) dobro uređenih i atraktivnih ruta, a bitna im je i ponuda smještaja prilagođena cikloturistima, kao i ponuda kvalitetnih ugostiteljskih i servisnih sadržaja na ruti.
- **Sportski biciklisti** – za njih su bitni slični elementi kao i za cikloturiste na duge staze, ali dodatnu važnost predstavljaju intenzitet automobilske prometa te povoljni klimatski uvjeti, osobito izvan ljetne sezone. Još veću važnost za ovu skupinu ima kvaliteta smještajne ponude i njena prilagođenost cikloturistima, a budući da se radi o grupama nužno je postojanje većih hotela.

Hrvatska generalno može udovoljiti zahtjevima svih skupina cikloturista, što se primarno odnosi na Istru, u nešto manjoj mjeri i na Sjevernu Dalmaciju, širu okolicu Zagreba i Osijeka, a djelomično i na Karlovačko područje, Gorski kotar, Liku i veće otoke. U ostalim dijelovima Hrvatske, koji su već sada značajkama krajolika pogodni za cikloturizam, najčešće velik problem predstavlja nedostatak prateće smještajno-ugostiteljske ponude. U Hrvatskoj su vrlo povoljni i uvjeti za korisnike brdskih bicikala zahvaljujući velikom broju makadamskih cesta i šumskih puteva neopterećenih velikom pješačko-planinarskom potražnjom. S druge strane, znatno su lošiji uvjeti za udovoljavanje zahtjevima potražnje osoba koji koriste cestovne i hibridne bicikle zbog prolaska mnogih ruta po cestama s velikim intenzitetom prometa motornih vozila. Zahtjevima pasionirane biciklističke potražnje, Hrvatska za sada može odgovoriti samo u manjoj mjeri, posebice ukoliko se radi o korisnicima cestovnih i hibridnih bicikala koji izbjegavaju makadamske ceste i zemljane putove.

Popularizacijom vožnje biciklom kroz uvođenje sustava javnih bicikala kao dopunu postojećeg javnog prijevoza (Nextbike), javni su bicikli postali sve popularniji oblik prijevoza u više od 10 hrvatskih gradova i općina. Nextbike sustav javnih bicikala u Hrvatskoj već sada broji 20.000 registriranih korisnika, koji su ga prepoznali kao najpovoljniji, najbrži, najzdraviji i najzabavniji prijevoz u gradu, ali i kao mogućnost povezivanja sa susjednim gradovima.

Cikloturisti putuju u manjim skupinama ili sami. Često se ne zadržavaju dugo na jednom mjestu, ali statistike pokazuju da dulje borave u jednoj zemlji, odnosno da uzimaju dulje odmora zbog specifičnog načina putovanja. Vrući ljetni mjeseci nisu idealni za vožnju biciklom pa radije biraju pred ili post sezonu za istraživanje prirodnih ljepota destinacije. Ipak, povoljni vremenski uvjeti za cikloturiste su od veljače pa sve do studenog. Uz prilagodbe smještajne ponude, sezona cikloturizma može trajati i do devet mjeseci u godini.

Statistike pokazuju da je razvoj cikloturizma u punom zamahu te se predviđa porast putovanja ovakvom vrstom transporta za 10 posto u idućih deset godina na globalnoj razini.

Međutim, smještajni kapaciteti ne prate rast ponude biciklističkih ruta, pogotovo u kontinentalnoj Hrvatskoj, gdje su mogućnosti smještaja skromne. U priobalju je situacija

bitno različita pa se tako povećava i broj objekata koji za određenu naknadu ili besplatno nude vlastite bicikle.

Na zagrebačkoj Medvednici nedavno je otvorena enduro biciklistička staza, srednje teškog intenziteta, te je prva takva koja spaja Sljeme i grad. Za razliku od novoootvorene rute, većina staza je neodržavana i loše označena. Od regija s najvećim potencijalom i najviše uređenih staza, ističu se Istra, okolica Zagreba, Sjeverozapadna Hrvatska (Međimurje) te Istočna Hrvatska (Podunavlje). Među gradovima koji kontinuirano ulažu u biciklističku infrastrukturu, ističu se Koprivnica i Karlovac.

Iznajmljivači su sve svjesniji važnosti segmentacije turizma te u cikloturizmu vide značajan potencijal, pogotovo u kontinentalnom dijelu Hrvatske. Međutim, potražnja još uvijek nije dovoljno velika, niti postoje adekvatne marketinške akcije na regionalnoj razini, koje bi osigurale veću popunjenost.

Velik dio cikloturista na odmor dovozi vlastite bicikle, pa rjeđe putuje biciklima do određene destinacije. Oznaku za Bike&bed standard može koristiti bilo koji privatni ugostitelj odnosno iznajmljivač ako zadovoljava slijedeće preduvjete:

1. Omogućavati prihvat cikloturista i za samo jednu noć
2. Osigurati prostoriju koja se može zaključati za besplatno skladištenje bicikala preko noći
3. Imati prostor za sušenje odjeće i putne opreme
4. Nuditi uslugu prehrane ili barem mogućnost korištenja kuhinje
5. Prodavati ili dijeliti karte regije ili biciklističkih ruta
6. Nuditi mogućnost korištenja alata za jednostavnije popravke
7. Nuditi informacije o najbližim mehaničarskim radnjama za slučaj većih kvarova

Osim navedenih osnovnih zahtjeva, svaki iznajmljivač može razviti i vlastitu dodatnu ponudu, a neke od smjernica su:

1. mogućnost prijevoza prtljage iz prijašnjeg smještajnog objekta u sljedeći
2. iznajmljivanje ili informacije o iznajmljivačima bicikala u destinaciji
3. ponuda dnevnih biciklističkih aranžmana (izleta)
4. rezervacija noćenja u sljedećem bike&bed smještaju
5. ponuda rezervnih dijelova za bicikle
6. popis bike&bed smještajnih objekata u regiji

2.3.1 MEĐUNARODNI TRENDOVI

U Akcijskom planu razvoja cikloturizma navodi se kako UNWTO-a procjenjuje da u Europi trenutno postoji više od 60 milijuna aktivnih biciklista, 60% muškaraca i 40% žena, različitih dobnih skupina. Oko 90% cikloturističkih putovanja je organizirano samostalno, a samo 10% putem turističkih posrednika. Prema podacima Europskog Parlamenta (2013), cikloturističko

tržište Europske Unije svakodnevno raste te se broj cikloturista koji ostvaruju najmanje jedno noćenje procjenjuje na oko 20 milijuna.

Cikloturisti pripadaju skupini srednje ili visoko obrazovanih turista. Najčešće putuju u paru (50%), oko 30% cikloturista dolazi u skupini od 3 do 5 ljudi, a preostalih 20% su samci. Skoro 60% cikloturista promjeni smještaj nekoliko puta za vrijeme putovanja, dok oko 40% njih boravi u jednoj destinaciji. Cikloturisti u prosjeku troše 53 eura dnevno uključujući i smještaj, dok jednodnevni posjetitelji u prosjeku troše 16 eura dnevno.³¹

2.3.2 AUSTRIJA

Austrijski cikloturizam se intenzivno razvija zadnjih 30 godina. Danas imaju 1.450 kilometara označenih biciklističkih staza koje nude 57 različitih ruta. Navedene rute prolaze kroz atraktivan krajobraz čak 70 jezera, zatim malih slikovitih mjestašca, pašnjaka, potočića, brežuljaka i planina. Javni se sektor (lokalna i regionalna samouprava) brine o održavanju asfaltiranih staza, dok se za mountain bike staze brinu vlasnici zemljišta kojima one prolaze. Naime, vlasnici privatnih parcela dobivaju naknadu za korištenje zemljišta, a ujedno su zaduženi za njihovo održavanje, odnosno čišćenje i prohodnost. Turističke zajednice zadužene su isključivo za marketing i promociju.

Zanimljivo je da u Austriji postoje „bike&bed“ objekti. U dvije biciklističke pokrajine nalazi se oko dvadesetak smještajnih objekata, prije svega, malih obiteljskih hotela koji su se specijalizirali, ne samo za smještaj cikloturista, već i za najam bicikala, uređene garaže, te sve ostalo što turisti-biciklisti zahtijevaju (bike-karte i GPS-ovi, specijalna ponuda prehrane te vlastita iskustva). Austrijanci sve više u svojoj ponudi nude i e-bikove, odnosno električne bicikle koji zahtijevaju posebne stanice za punjenje baterija. Takav prijevoz počiva na ekološkim principima, što je Austrijancima od iznimne važnosti. U Austriji su novitet i takozvani bike taksiji koji dovoze bicikliste do početne pozicije ili ih vraćaju do smještaja.

Dodatne velike mogućnosti u razvoju cikloturizma u Austriji čine mogućnosti prijevoza bicikala javnim prijevozom. Austrija je premrežena odličnom mrežom željeznice, a svaka pokrajina ima svoj integrirani sustav prijevoza putnika gdje se jedinstvenom prijevoznom kartom može koristiti više vrsta javnog prijevoza (vlak, autobus, tramvaj, metro, žičare i sl.), ovisno o potrebi i želji putnika na putu do odredišta. Uz to, na većini linija postoje učestali polasci u tzv. taktom voznom redu, te linije polaze svaki sat u ruralnim regijama, a u metro regijama gradova svakih 30, 20, 10 minuta ili češće.

U sve vlakove, bilo prigradske, lokalne, regionalne ili InterCity, moguće je unijeti bicikle, jer za to postoje predviđena mjesta. Ovakva mreža javnog prijevoza znatno unapređuje mogućnosti razvoja cikloturizma.

---

³¹ Akcijski plan razvoja cikloturizma Republike Hrvatske.

2.3.3 ITALIJA

U Italiji je unatrag nekoliko godina registrirano i kupljeno više bicikala nego automobila. Mnogi talijanski gradovi, unatoč krizi, nastavljaju s poticanjem novih oblika mobilnosti i kreiranjem "bike-friendly" zajednica. Na ovaj način utječe se na poboljšanje kvalitete zraka u gradovima, te povećanju privlačnosti i konkurentnosti talijanskih urbanih sredina kao mjesta za život.

U Italiji, slično kao i u Austriji, postoji odlična željeznička mreža s vrlo velikim brojem polazaka vlakova na većini linija. U gotovo svim vlakovima moguće je prevoziti bicikle, što naravno, također otvara velike dodatne mogućnosti za razvoj cikloturizma.

2.3.4 MEĐIMURSKA ŽUPANIJA

S preko tisuću kilometara MTB i road biciklističkih staza, Međimurje se pozicionira kao idealna bike destinacija za svakog biciklista. Staze su najvećim dijelom trasirane sporednim asfaltiranim cestama s malom frekvencijom automobilskog prometa ili dobro održavanim šljunčanim putovima. Idealne su za obiteljski odmor i druženja. Biciklisti mogu birati između laganijih i zahtjevnijih dionica, cestovnih i off road trasa, a postoje i prilagođeni tereni za XTC i cross vožnju. Prolaze prekrasnim prirodnim krajolicima i povezuju različite kulturno-povijesne spomenike, restorane, vinske kuće, pansione, odmorišta i vidikovce.

2.3.5 ZAGREBAČKA ŽUPANIJA

Turistička zajednica Zagrebačke županije do sada je izdala 13 karata biciklističkih staza u ukupnoj dužini od 1.317 kilometara. Napravljena je i biciklistička aplikacija „Zagrebačka županija bike“ u koju je uključena cikloturistička Savska ruta, Ruta slapova i Zagrebačka ruta. U razvoju cikloturizma sudjeluje i Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije koja je izradila četiri biciklističke rute. U izradi biciklističkih staza sudjeluju i Turističke zajednice gradova s područja županije.

Cikloturizam u Zagrebačkoj županiji vrlo je popularan, a velika ponuda biciklističkih staza privlači domaće rekreativne bicikliste svih dobnih skupina, kao i one iz susjednih zemalja.

Valja još spomenuti da na širem zagrebačkom području prometuje ukupno 21 garnitura novih elektromotornih vlakova prijevoznika HŽ Putničkog prijevoza. Sve te garniture su niskopodne i opremljene za prijem bicikala, što je označeno i oznakama na samim vlakovima. Ti vlakovi nekoliko puta dnevno prometuju prema Koprivnici, Sisku, Karlovcu, Ogulinu, pa sve do Moravica u Gorskom Kotaru. Uz to HŽ Putnički prijevoz svake godine organizira i posebne putničke vlakove za izlete biciklima u Lonjsko polje, Gorski kotar i sl.

Na prigradskoj željezničkoj liniji Harmica-Savki Marof-Zaprešić-Zagreb-Dugo Selo i obrnuto, većinu prigradskih vlakova čine upravno nove garniture vlakova u kojima je moguće prevoziti bicikle. Informacije o prijevozu bicikala moguće je dobiti na željezničkim kolodvorima, na www.hzpp.hr te putem info telefona 060 333 444.

2.4 STANJE SURADNJE IZMEĐU GLAVNIH DIONIKA

Razvoj cikloturizma na području Varaždinske županije od interesa je različitim dionicima od kojih svaki od njih ostvaruje određenu ulogu i ima određene zajedničke ali i vlastite interese kada je u pitanju razvoj ove grane turizma u Županiji. Kao nositelj i koordinator razvoja cikloturizma ovim je Operativnim planom prepoznata Varaždinska županija uz usku suradnju Turističke zajednice Varaždinske županije, dok operativnu ulogu mogu imati AZRA d.o.o. i Razvojna agencija Sjever – DAN d.o.o., odnosno razvojne agencije s područja Županije koje su prepoznate u Akcijskom planu razvoja turizma kao najvažnije institucije preko koje se mogu realizirati sredstva fondova Europske unije za razvoj cikloturizma.

Uz Turističku zajednicu Varaždinske županije, vrlo važnu ulogu imaju i ostale lokalne turističke zajednice koje zajedničkim aktivnostima rade na organizaciji cikloturističkih aktivnosti na području županije, promidžbi cikloturizma i općenito na poticanju razvoja cikloturizma kao turističkog proizvoda.

Jedinice lokalne samouprave jedne su od ključnih dionika od kojih pojedini raspolažu razmjerno većim sredstvima od same Županije za izgradnju i održavanje cikloturističke infrastrukture.

Među subjektima kojima je cikloturizam u fokusu interesa izdvajaju se i biciklističke udruge. Svojim iskustvom i znanjem izdvajaju se u procesu planiranja, kreiranja i provjere kvalitete biciklističkih ruta i podrške u izradi cikloturističkih karata.

Turističke agencije važne su za promidžbu i prodaju cikloturističkih proizvoda te stoga imaju ključnu ulogu u privlačenju turističke potražnje i organizaciju cikloturističkih tura.

Javne tvrtke i institucije poput Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Varaždinske županije, Županijske uprave za ceste, Hrvatskih voda te Policijske uprave Varaždinske aktivno su uključene u izradu ovog Operativnog plana. One svojim redovnim aktivnostima ulaze u područje planiranja biciklističkih ruta, posebice uvažavanjem aspekata održivog okoliša, poštivanja standarda u trasiranju i obilježavanju ruta sukladno prometnim propisima i propisima s aspekta sigurnosti. Od javnih tvrtki ističe se HŽ Putnički prijevoz koji često surađuje s raznim udrugama, kao primjerice sa Sindikatom biciklista, te organizira različite akcije. Jedna od njih je bila je u sklopu Europskog tjedna mobilnosti 2017. godine, kada je prijevoz bicikala vlakom na području cijele Hrvatske (u onim vlakovima koji tehnički mogu primiti bicikle) bio besplatan.

Gospodarski subjekti ključni su za prihvat cikloturista u destinacijama bilo da se radi o pružanju usluga smještaja, ugostiteljskih usluga, rent-a-bike usluga, usluga servisa za bicikle i ostalih popratnih usluga, te stoga predstavljaju vrlo važnog dionika u procesu razvoja cikloturizma na području Varaždinske županije. Njihov angažman može značajno utjecati na povećanje kvalitete i opsega usluga za cikloturiste te u konačnici utjecati na veću atraktivnost cikloturističke destinacije.

3 SWOT ANALIZA

SWOT analiza korištena je kao jednostavan alat za prepoznavanje prednosti, nedostataka, prilika i prijetnji razvoju Varaždinske županije kao cikloturističke destinacije. Nalazi u SWOT analizi proizašli su iz analize postojećeg stanja cikloturizma na području županije, nalaza iz SWOT analize Akcijskog plana razvoja cikloturizma Republike Hrvatske, nalaza iz Strategije razvoja turizma Varaždinske županije 2015.-2025. te informacija prikupljenih tijekom obilaska terena.

PREDNOSTI	
VARIJABLA	SNAGE
Prostor i atrakcijska osnova	Atraktivna i raznolika priroda i krajolici očuvanih ruralnih prostora s tradicionalnom arhitekturom
	Područje atraktivno za biciklizam
	Povoljna klima
	Visoka razina očuvanosti prirodne osnove
	Raznolikost društveno-kulturnih sadržaja
	Bogata i raznolika kulturno-povijesna baština s lokalitetima pod zaštitom UNESCO-a
Promet i infrastruktura	Povoljan prometni položaj u odnosu na velika potencijalna tržišta
	Odlična opća prometna dostupnost zahvaljujući razvijenoj mreži cesta
	Velik broj lokalnih cesta s niskim intenzitetom prometa i putova pogodnih za kretanje bicikala
	Označene atraktivne biciklističke rute
Institucionalno okruženje	Pripadnost Hrvatske Europske uniji od 2013. godine
	Raspoloživost sredstava iz EU fondova za projekte vezane uz cikloturizam
	Uspostavljena osnovna zakonska regulativa vezana uz cikloturizam
	Visoka razina sigurnosti
Ljudski potencijali i tehnološka razvijenost	Opća podrška javnog sektora u razvoju cikloturizma
	Tradicija biciklizma u sjeverozapadnoj Hrvatskoj
	Gostoljubivost stanovništva
Upravljanje turizmom u destinaciji i marketing	Sustav turističkih zajednica sklon realizaciji cikloturističkih projekata
	Komplementarnost s ostalim oblicima turizma u prostoru
	Razvijena ugostiteljska ponuda (seoska domaćinstva, izletišta, kušaonice)

SLABOSTI	
VARIJABLA	SLABOSTI
Prostor i atrakcijska osnova	Niska razina uređenosti i obilježenosti pojedinih turističkih atrakcija
	Mali broj infrastrukturno opremljenih turističkih područja
Promet i infrastruktura	Vrlo mali broj posebno uređenih biciklističkih staza i traka
	Neprikladno trasiranje određenog broja cikloturističkih ruta
	Nepovezanost ruta zbog nepostojanja nacionalne mreže ruta
	Niska razina sigurnosti u cestovnom prometu i prometne kulture
	Slabe mogućnosti prijevoza bicikala željeznicom te autobusima
	Loša i neujednačena prometna i turistička signalizacija
	Nedostatak financijskih sredstava za održavanje postojeće biciklističke infrastrukture
Institucionalno okruženje	U lokalnim strateškim dokumentima biciklizam ima marginalnu ulogu
	Nepovoljna poduzetnička klima
	Nedovoljna biciklistička koordinacija na nacionalnoj razini
	Postojeća regulativa vezana uz sigurnost prometa
Ljudski potencijali i tehnološka razvijenost	Nedostatak stručnih znanja kod subjekata koji se bave cikloturizmom
	Niska razina suradnje među dionicima turističkog razvoja
	Niska razina informacija za cikloturiste
	Nedovoljan broj kvalitetnih i pouzdanih kartografskih podloga
Upravljanje turizmom u destinaciji i marketing	Slaba smještajna i ugostiteljska ponuda namijenjena cikloturistima
	Loša ponuda pratećih usluga namijenjenih cikloturistima
	Nedovoljna promocija i prepoznatljivost Varaždinske županije kao cikloturističke destinacije

PRILIKE	
VARIJABLA	MOGUĆNOSTI
Prostor i atrakcijska osnova	Status Varaždinske županije kao neotkrivene turističke destinacije
	Razvoj posebnih cikloturističkih "oaza" u Županiji

Promet i infrastruktura	Povezivanje postojećih biciklističkih ruta s novim rutama, odnosno priključenje biciklističkih ruta na EuroVelo rutu i nacionalne mreže ruta
	Dizanje kvalitete cikloturističke infrastrukture (signalizacija, izgradnja odmorišta, boksevi za bicikle, uvođenje novih parkirnih mjesta za bicikle...)
	Uvođenje bike-sharing sustava
	Mogućnosti korištenja fondova Europske unije za razne oblike uređenja cikloturističke infrastrukture
Institucionalno okruženje	Strategija turizma Varaždinske županije 2015.-2025. godine ističe cikloturizam kao jedan od ključnih proizvoda
	Ukidanje granične kontrole prema Sloveniji i Mađarskoj uslijed ulaska u Schengenski režim kretanja
	Usklađivanje zakonske regulative vezane uz biciklizam s regulativom Europske unije
Ljudski potencijali i tehnološka razvijenost	Dizanje razine stručnih znanja zbog rasta važnosti cikloturizma
	Korištenje novih tehnologija, posebice u domeni informiranja i kartografije (brošure, web stranice, video i foto materijali)
	Veća integracija u korištenju bicikala i javnog prijevoza
	Dizanje ekološke svijesti i s time povezano poticanje korištenja bicikala
Upravljanje turizmom u destinaciji i marketing	Orijentacija na cjelogodišnje turističko poslovanje
	Snažniji razvoj turizma u Županiji i turističkih proizvoda komplementarnih cikloturizmu
	Daljnji razvoj smještajnih kapaciteta prema „bike & bed“ standardima
	Razvoj ponude pratećih sadržaja i aktivnosti za cikloturiste (eno-gastronomska ponuda ...)
	Bolje korištenje potencijala za sportske pripreme biciklista
	Poticaji djelovanju destinacijskih menadžment kompanija i poduzetnika u domeni cikloturizma

PRIJETNJE	
VARIJABLA	OPASNOSTI
Prostor i atrakcijska osnova	Nastavak degradacije prirodnog okoliša neprimjerenom izgradnjom
	Nedostatak sredstava za zaštitu prirodne i kulturne baštine

Promet i infrastruktura	Porast automobilskeg prometa i s time povezano onečišćenje zraka
	Nedostatak sredstava za financiranje prometne infrastrukture
	Nastavak ukidanja nerentabilnih željezničkih pruga i smanjenje broja putovanja željeznicom
	Porast broja prometnih nesreća u kojima sudjeluju biciklisti
Institucionalno okruženje	Otežana izgradnja cikloturističke infrastrukture uslijed neadekvatne zakonske regulative i imovinsko-pravnih problema
	Neadekvatno rješavanje problema s drugim korisnicima prostora
	Neprikladnost fiskalne i regulatorne politike zahtjevima razvoja cikloturizma
	Nedovoljno privlačenje sredstava iz fondova Europske unije
Ljudski potencijali i tehnološka razvijenost	Nedostatak kvalitetne radne snage uslijed pada broja stanovnika u ruralnim prostorima i odljeva obrazovanog kadra u inozemstvo
	Konflikti javnog i privatnog interesa
	Nedovoljno razvijena kultura partnerstva i suradnje
Upravljanje turizmom u destinaciji i marketing	Smanjene mogućnosti djelovanja malih turističkih zajednica
	Ograničena sredstva za promotivne aktivnosti
	Konkurencija županija u okruženju
	Nedovoljna suradnja između lokalnih zajednica i Županije na razvoju cikloturizma

4 VIZIJA RAZVOJA CIKLOTURIZMA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE DO 2020. GODINE

Vizija razvoja cikloturizma na području Varaždinske županije temelji se na zajedničkim interesima dionika razvoja cikloturizma te vodi računa o razvojnim vizijama susjednih županija i regija u susjednim državama, obzirom na prekogranično područje. Vizija je u skladu i sa trendovima na suvremenom turističkom tržištu kako bi omogućila konkurentsko pozicioniranje Županije kao atraktivne destinacije cikloturizma. Također, uzima u obzir vrijednosti i potrebe lokalne zajednice, te očuvanost prirodnih i kulturnih obilježja i vrijednih resursa kako bi se kroz razvoj cikloturizma osigurao dugoročan održivi razvoj Županije.

Biciklizam u Varaždinskoj županiji temeljit će se na načelima održivog razvoja vodeći računa o uravnoteženosti između ekonomske (turizam kao gospodarska grana), društveno-socijalne

(uključivanje i povezivanje ključnih aktera s područja Županije te stručne i opće javnosti) i okolišne (razvoj turističkih proizvoda uz poštivanje okolišnih i smjernica za očuvanje prirode) komponente. Na taj način utječe se na povećanje prepoznatljivosti područja, stvaranje dodatne vrijednosti i u drugim djelatnostima, te posljedično na porast kvalitete života na ciljnom području.

Razvoj cikloturizma će imati pozitivne učinke na lokalno stanovništvo, koje će osim mogućnosti prodaje vlastitih proizvoda u turističke svrhe i bolje prepoznatljivosti županije na europskim turističkim kartama, kroz druženje s biciklistima upoznati druge narode i tako doprinijeti boljem suživotu. Biciklisti će moći uživati u različitim pejzažima, a osim vizualnog doživljaja moći će uživati i u lokalnim kulinarskim specijalitetima, prisustvovati lokalnim događanjima i upoznavati povijesne i kulturne znamenitosti Županije.

Razvoj cikloturizma će okolišu donijeti korist jer će postavljanjem odgovarajuće biciklističke infrastrukture poticati održivi oblik prometa kao što je biciklizam i posljedično utjecati na smanjenje ispuštanja CO₂. Također, potiče se osviještenost o važnosti održive upotrebe prostora i očuvanja prirode što daje značajnu ekološku komponentu razvoju ove vrste turizma, jer time doprinosi pozitivnom utjecaju na klimatske promjene, održivi razvoj prometa, zdravlje ljudi i održivo gospodarenje prirodnim izvorima.

U konačnici, razvoj cikloturističkih proizvoda imat će pozitivne učinke i na ekonomske i socijalne uvjete stanovnika, te će utjecati na podizanje kvalitete života i povećanje BDP-a na cjelokupnoj trasi biciklističkih staza.

Temeljem detaljne analize postojećeg stanja razvoja cikloturizma na području Varaždinske županije te uvažavanja potreba dionika uključenih u razvoj cikloturizma s uporištem u realno dostupnim turističkim resursima i atrakcijama karakterističnim za područje Varaždinske županije vizija razvoja cikloturizma za područje Varaždinske županije definirana je na sljedeći način:

Varaždinska županija jedna je od najpoželjnijih cikloturističkih destinacija u Hrvatskoj s uređenom mrežom sigurnih i za vožnju ugodnih biciklističkih ruta s visokim standardom uređenosti i opremljenosti, povezanom s međunarodnim rutama, koju karakterizira sadržajan krajolik s brojnim „točkama od interesa“, raznovrsnost popratnih sadržaja i komplementarnih iskustava poput zdravstvenog, gastro i kulturnog turizma. Destinacija je orijentirana na povezivanje sa susjednim regijama s ciljem povećanja konkurentnosti i prepoznatljivosti zajedničke turističke ponude te stvaranja dodane vrijednosti daljnjeg razvoja tog područja na dobrobit cjelokupnog društva i lokalne zajednice.

4.1 CILJEVI RAZVOJA CIKLOTURIZMA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE DO 2020.

U Strategiji razvoja turizma Varaždinske županije 2015.-2025. cikloturizam je naveden je kao primarni stacionarni i izletnički turistički proizvod Varaždinske županije. Navedeno uključuje orijentaciju prema posjetiteljima koje Varaždinska županija cilja svojom izdašnom ponudom tematiziranih staza a radi se o širokom spektru rekreativnih biciklista, svih dobnih skupina,

uključujući i obitelji, i to s područja Hrvatske, Slovenije, Mađarske i Austrije. Uz atraktivne i sigurne staze, posjetiteljima su bitni prijedlozi itinerera i detaljne informacije o stazama kako bi se mogli i samostalno kretati. Osim sportsko-rekreativne ponude (uključujući i meki avanturizam), tipično su zainteresirani i za ostale, a naročito eno-gastronomске, wellness i kulturne sadržaje destinacije.

Da bi ostvarila svoju viziju Varaždinska županija će daljnje aktivnosti i projekte za razvoj cikloturizma temeljiti na sljedećem:

- atraktivnost, posebnost ili jedinstvenost, očuvanost prirodnog okoliša
- kvaliteta sportske infrastrukture poput raznolikosti staza (npr. dužina, težina, više ruta s različitim temama), opremljenosti (npr. signalizacija, interpretacija, odmorišta, vidikovci) i sigurnosti (npr. staze odvojene od prometa, hitna pomoć)
- kvaliteta pratećih usluga (najam opreme, vodiči, prijevoz prtljage)
- raspoloživost drugih sadržaja komplementarnih interesima posjetitelja (npr. eno-gastro ponuda, tematizirani smještaj, kulturni sadržaji, spa/wellness sadržaji)
- ostvariti što bolju povezanost između cikloturističkih sadržaja i mogućnosti prijevoza bicikala javnim prijevozom, naročito željeznicom

U skladu s time iz vizije proizlaze sljedeći razvojni ciljevi.

CILJ 1: PODIZANJE KVALITETE CIKLOTURISTIČKE INFRASTRUKTURE NA PODRUČJU VARAŽDINSKE ŽUPANIJE KOJA UDOVOLJAVA MEĐUNARODNIM STANDARDIMA I ZAHTJEVIMA CIKLOTURIZMA

Iako na području Županije postoji više lokalnih planinarskih staza (Ivanščica, Kalnik, Ravna gora), a i nekolicina uređenih biciklističkih staza, posebno one u sklopu Mura-Drava Bike projekta, Županija nije dovoljno iskoristila atraktivnost prirodnih resursa, odnosno turistički potencijal za razvoj cikloturizma, ali i ostalih grana turizma (posebice zdravstveni turizam koji je usko vezan uz biciklizam). Upravo zbog toga, a s ciljem povećanja konkurentnosti županijske cikloturističke ponude, prioritet predstavlja uređenje najvažnijih cikloturističkih ruta, što se odnosi na poduzimanje mjera kojima bi se potakla izgradnja biciklističkih prometnica na ključnim pravcima, kao i izgradnja smještajne i prateće ponude za cikloturiste. Općenito, prema smjernicama ovog Operativnog plana nastojalo bi se unaprijediti postojeći sustav biciklističkih staza te iste povezati sa odmorištima te kulturnim i eno-gastro sadržajima kako bi se u budućnosti uspostavila cjelovita mreža ruta naslonjenih na manje prometne lokalne ceste, seoske putove, riječne nasipe i/ili obronke. Staze treba što je moguće bolje opremiti, i to signalizacijom, odmorištima, self-service alatima, parkinzima i spremištima za bicikle te informativnim pločama koje sadrže jasnu kartu područja na kojem se staza nalazi i pruža njezin potpuni pregled. Također, predlaže se poticanje uvođenja "bike-sharing" sustava u veća naselja i značajnija turistička središta, opremanje postojećih ruta s brojačima biciklista i beacon modulima za praćenje cikloturističkog prometa.

CILJ 2: JAČANJE KAPACITETA DIONIKA RAZVOJA CIKLOTURIZMA I STVARANJE POTICAJNOG OKRUŽENJA ZA RAZVOJ VARAŽDINSKE ŽUPANIJE KAO DESTINACIJE CIKLOTURIZMA

Iako cikloturizam osim turističkih, ima razne druge benefite, od razvoja lokalne ekonomije, pozitivnog utjecaja na cjelokupno gospodarstvo i društvo, smanjenja globalnog onečišćenja do direktnog pozitivnog utjecaja na zdravlje čovjeka, još je uvijek relativno niska razina svijesti lokalnog stanovništva o tome. Isto tako, prisutno je i nepoznavanje potreba cikloturista kao posebne ciljne skupine turista kojoj se potrebno prilagoditi u pružanju usluga bilo od strane ugostiteljskih, smještajnih ili usluga turističkih agencija. Temeljem navedenog, potrebno je raditi na procesu edukacije svih dionika uključenih u razvoj cikloturizma pa i same lokalne zajednice te umrežavanju lokalnih subjekata povezanih s cikloturizmom. Važno je naglasak staviti i na sustav upravljanja turističkom destinacijom usmjerenom na cikloturizam.

CILJ 3: UNAPREĐENJE CIKLOTURISTIČKE PONUDE

Ovim Operativnim planom potencirat će se razvoj turističkih proizvoda koji su usko vezani uz biciklizam (npr. povezivanje s raftingom, konjaništvom, kulturnim turizmom i sl.), ali će isti moći funkcionirati i samostalno. Uspostavit će se atraktivna cikloturistička destinacija koja uključuje prirodne i kulturne resurse Županije, kao i cjelokupnu turističku ponudu na ruralnim područjima. S obzirom na raspoložive resurse, Varaždinska županija ima veliki održivi turistički potencijal, kojeg je potrebno pažljivo iskoristiti. Poticat će se ulaganja u kvalitetno obilježavanje i interpretaciju turističkih atrakcija kako bi biciklisti mogli posjetiti razne muzeje, crkve i dvorce te doživjeti brojne tradicionalne proslave i eno-gastro ponudu te se upoznati s atraktivnošću, raznolikostima i posebnostima prirodnog krajolika. Biciklističke staze i turistički proizvodi uglavnom održivog tipa, znače također i povećanje konkurentnosti cjelokupne turističke ponude u Županiji što u konačnici doprinosi stvaranju dodane vrijednosti za lokalnu zajednicu te unapređenje cjelokupnog društveno-gospodarskog razvoja regije.

CILJ 4: STVARANJE TRŽIŠNE PREPOZNATLIVOSTI VARAŽDINSKE ŽUPANIJE KAO CIKLOTURISTIČKE DESTINACIJE

Brendiranje Varaždinske županije kao cikloturističke destinacije trebao bi predstavljati ključan marketinški poduhvat u privlačenju što većeg broja cikloturista. Gotovo cijeli prostor na području Županije je pogodan za cikloturizam i odlikuje se brojnim i raznovrsnim atrakcijama. Takav pristup osobito je značajan za intenzivniju valorizaciju turističkih resursa kontinentalne Hrvatske, jer su upravo oni privlačni za cikloturiste kao ekološki osviještenu i zahtjevnu populaciju. Kako je i Grad Varaždin kao središte Varaždinske županije često nazivan „gradom bicikala“, cilj je taj naziv i dalje opravdati i proširiti ga na cijelu Županiju. Upravo zbog tih razloga, ali i brojnih povijesnih aspekata navedenih u osnovama brenda Varaždinske županije, logo TZ Varaždinske županije sadrži bicikl kao osnovni element. Turistički proizvod cikloturizma kroz cijeli će se niz marketinških aktivnosti promovirati na turističkom tržištu, između ostalog, i stalnom dostupnošću informacija o navedenim

aktivnostima na web stranici Županije i Turističke zajednice Varaždinske županije, kao i preko QR kodova na biciklističkim tablama i mobilnoj aplikaciji. Također, naglasak će biti i na integriranju u portal Total Croatia cycling - jedinstvenu stranicu koja sadrži sve relevantne biciklističke informacije i vijesti za cijelu Hrvatsku na jednom mjestu, i na taj način kontinuirano prezentirati cikloturizam u Varaždinskoj županiji. Osim toga, poticat će se kontinuirana organizacija različitih događanja i manifestacija s temom cikloturizma.

CILJ 5: POVEZIVANJE CIKLOTURIZMA I JAVNOG PRIJEVOZA, NAROČITO ŽELJEZNICE

Razvijati će se informacije vezane uz mogućnosti prijevoza bicikala javnim prijevozom, naročito željeznicom. Na svim znakovima, tablama, promotivnim letcima, kartama i sličnim promotivnim sadržajima potrebno je objavljivati informacije o mogućnostima prijevoza bicikala vozilima javnog prijevoza. Takav pristup donosi znatno veće mogućnosti u razvoju cikloturizma jer omogućuje da se turisti iz drugih regija na jednostavan način dovezu do željenih ruta i tamo koriste bicikle. Također, to omogućava i jednostavnije spajanje mnogih ruta koje su fizički udaljene u jedinstvenu turističku ponudu, na način da turisti ne moraju fizički sami prevaliti prostor između njih. Uz to valja povećati suradnju dionika u cikloturizmu s tvrtkama koje obavljaju javni prijevoz kako bi zajednički definirali i osigurali što bolju ponudu prijevoza bicikala vozilima javnog prijevoza. U Varaždinskoj, te u susjednim Međimurskoj i Koprivničko-križevačkoj županiji, koje su obuhvaćene zajedničkim Master planom razvoja integriranog prijevoza putnika, predviđaju se standardi u lokalnom i regionalnom željezničkom prijevozu kojim će svi vlakovi do 2027. godine biti tehnički sposobni za prijevoz određenog broja bicikala. Slično se predviđa i za neke autobusne linije. Ove aktivnosti i mjere značajno će doprinijeti ukupnom razvoju cikloturističke ponude.

5 STANDARDI ZA RAZVOJ CIKLOTURISTIČKE INFRASTRUKTURE I PONUDE CIKLOTURIZMA

Trenutno su u primjeni dva važeća dokumenta kojima su propisana osnovna načela te zakonska rješenja vezana uz trasiranje i uređenje biciklističkih ruta, planiranje i uređenje biciklističkih prometnica, cesta, putova, staza, traka, signalizacije i opreme te parkirališta za bicikle.

U „Narodnim novinama“ broj 91/13 objavljen je Pravilnik o funkcionalnim kategorijama za određivanje biciklističkih ruta, kojim se utvrđuju funkcionalne kategorije biciklističkih ruta, polazišta za mjerila za razvrstavanje pojedinih biciklističkih ruta te državne glavne biciklističke rute kao osnova mreže kategoriziranih biciklističkih ruta na teritoriju Republike Hrvatske.

Prema ovom Pravilniku u Članku 4. se navodi:

a) Osnovna polazišta za mjerila razvrstavanja odnosno kategorizacije biciklističkih ruta od državnog značenja su:

- za državne glavne rute
  - ostvarivanje kontinuiteta EUROVELO transeuropskih ruta,
  - ostvarivanje unutardržavnog povezivanja svih dijelova Republike Hrvatske,
- za državne vezne rute
  - ostvarivanje povezivanja svih županijskih središta i većih gradova,
  - povezivanje prirodnih i kulturnih znamenitosti svjetske i nacionalne razine.

b) Osnovna polazišta za mjerila razvrstavanja odnosno kategorizacije biciklističkih ruta od županijskog značenja su:

- za županijske rute
  - ostvarivanje međužupanijskog i unutar županijskog povezivanja,
  - povezivanje prirodnih i kulturnih znamenitosti županijske razine,
- za lokalne rute su
  - ostvarivanje lokalnog povezivanja unutar gradova i općina,
  - povezivanje „točkastih“ lokalnih znamenitosti i lokaliteta etno i turističkih usluga.

U „Narodnim novinama“ 28/2016 objavljen je Pravilnik o biciklističkoj infrastrukturi kojim se propisuju osnovna načela planiranja te elementi za projektiranje, izgradnju i održavanje biciklističke infrastrukture.

Prema tom Pravilniku biciklističku infrastrukturu čine:

1. Biciklističke prometnice
  - biciklistička cesta je prometnica namijenjena za promet bicikala, s izgrađenom i uređenom kolničkom konstrukcijom izvan profila ceste i označena odgovarajućom prometnom signalizacijom;
  - biciklistički putevi su prometnice namijenjene za promet bicikala bez izgrađene kolničke konstrukcije i označene odgovarajućom prometnom signalizacijom;
  - biciklističke staze su prometnice namijenjene za promet bicikala, izgrađene odvojeno od kolnika i označene odgovarajućom prometnom signalizacijom;
  - biciklističke trake su dio kolnika namijenjene za promet bicikala, označene odgovarajućom prometnom signalizacijom;
  - biciklističko – pješačke staze su prometne površine namijenjene za kretanje biciklista i pješaka, izgrađene odvojeno od kolnika i označene odgovarajućom prometnom signalizacijom;
2. Prometna signalizacija i oprema;
3. Parkirališta za bicikle i njihova oprema;
4. Spremišta za pohranu bicikala;
5. Sustavi javnih bicikala.

Biciklistički promet može se odvijati i na kolniku ceste na kojem biciklisti prometuju zajedno s motornim prometom, ali uz primjenu posebne signalizacije upozorenja na prisutnost biciklista na kolniku te odgovarajuće prometne znakove koji simboliziraju prometovanje biciklista.

Prometna signalizacija i oprema biciklističkih površina projektira se i izvodi u skladu s važećim propisima kojima je propisana vrsta, boja, dimenzije i postavljanje prometnih znakova, signalizacije i opreme na cestama i Pravilnikom o biciklističkoj infrastrukturi.

Znakovi za označavanje svih ruta – osim tematskih staza – trebali bi se provoditi prema preporukama pravilnika po Danskom modelu označavanja cikloturističkih i biciklističkih ruta i staza. U Hrvatskoj su istim sustavom označavanja označene Dunavska cikloturistička ruta, Dravska cikloturistička ruta, Rute Dalmatinske Zagore, Rute Karlovačke županije i Paške cikloturističke rute.

Potrebno je istaknuti da se, sukladno prijelaznim i završnim odredbama članka 67. Pravilnika o biciklističkoj infrastrukturi, odredbe Pravilnika primjenjuju kod izgradnje novih i rekonstrukcije cesta i ostalih prometnih površina te da su pravne osobe zadužene za upravljanje cestama i jedinice lokalne samouprave obvezne postojeće stanje na cestama i ostalim prometnim površinama uskladiti s odredbama ovog Pravilnika najkasnije do 7. travnja 2018., dok se oznake i signalizacija na kolniku koje nisu u skladu s ovim Pravilnikom, a zateknu se na biciklističkim površinama na dan njegovog stupanja na snagu, moraju uskladiti najkasnije do 7. travnja 2019. godine.

5.1 Eurovelo cikloturističke rute

Razvoju cikloturizma pridonosi i umrežavanje EuroVelo cikloturističkih ruta, kojim se do 2020. planira uspostava 14 europskih ruta ukupne duljine 70 tisuća kilometara. Važnost uspostave nacionalnih cikloturističkih centara stoga je vrlo bitna zbog koordinacije svih aktivnosti na državnoj razini i suradnje s ostalim državama u Europskoj uniji. EuroVelo staze namijenjene su biciklističkom turizmu diljem kontinenta, iako se često koriste i lokalno. Staze su napravljene od postojećih biciklističkih putova i cesta zajedno s predloženim i planiranim biciklističkim stazama potrebnima da se sve međusobno povežu, a trenutno ih je 15, ukupne dužine više od 60 000 km. Sve rute nisu još završene i u različitim su fazama gradnje.³² Možemo reći kako se ovim projektom vodi računa o visokoj razini kvalitete trasiranja dionica ruta, sustavu označavanja i promociji ove mreže. Ciljevi EuroVela su promocija biciklizma i održivog razvoja, pridobivanje ne biciklista za vožnju bicikla u sigurnim uvjetima, promocija kulturne razmjene, razmjena primjera dobre prakse te gastro ponude.

Razvoj projekta EuroVelo (Europska mreža biciklističkih ruta) koju vodi Europska federacija biciklista³³ u suradnji s nacionalnim i regionalnim partnerima, a kojoj je osnovni cilj povezati postojeće i planirane nacionalne i regionalne biciklističke rute u jedinstvenu europsku mrežu, temelj je koji predstavlja dobru perspektivu za razvoj cikloturizma kako u Europi, tako i u Hrvatskoj.³⁴ Naime, u svim strateškim dokumentima vezanim za biciklizam ističe se važnost realizacije četiri EuroVelo pravca kroz Hrvatsku:

³² Više o cijelom projektu na www.eurovelo.org.

³³ European Cyclists' Federation - ECF.

³⁴ U sklopu EuroVela Mađarska je izgradila biciklističku stazu od Budimpešte do Beča u vrijednosti 2 milijarde EUR, a Slovenija od Kranjske gore do IT i AU stazu dužine 39 km.

- EuroVelo 6 Atlantik - Crno more / u Hrvatskoj Dunavska ruta (granica Mađarske – Batina – Osijek – Vukovar – Ilok – granica Srbije);
- EuroVelo 8 Mediteranska ruta / u Hrvatskoj Jadranska ruta (granica Slovenije – Umag Pula – Rijeka – Zadar – Šibenik – Split – Dubrovnik – granica Crne Gore);
- EuroVelo 9 Baltik – Jadran (granica Slovenije – Umag – Poreč – Rovinj - Pula); i
- EuroVelo 13 Ruta željezne zavjese / u Hrvatskoj Dravska ruta (granica Slovenije – Varaždin – Hlebine – Donji Miholjac – granica Mađarske)

U Varaždinskoj je županiji, kako je spomenuto u prethodnim poglavljima, u planu da se R03 biciklistička ruta u Varaždinskoj županiji – Dravska ruta poveže s Koprivničko-križevačkom županijom, odnosno s EuroVelo rutom koja prolazi onuda - EuroVelo 13 Ruta željezne zavjese / u Hrvatskoj Dravska ruta, te će se u tom slučaju voditi računa o poštivanju standarda koje zahtijevaju EuroVelo cikloturističke rute.

5.2 Cikloturistička ponuda

S ciljem produživanja turističke sezone potrebna je prilagodba posebnim ciljnim grupama gostiju, što može iznajmljivačima povećati broj rezervacija. Jedna od takvih ciljnih grupa gostiju su i cikloturisti. Da bi se adekvatno zadovoljile potrebe ove ciljne grupe ugostiteljski se objekti pokušavaju prilagoditi na način da postanu „Bike-friendly“ u smislu sadržaja i opremljenosti. Termin Bike&Bed („bicikl i krevet“) koristi se kao podvrsta kategorije ruralnog Bed&Breakfast („krevet i doručak“) termina i namijenjena je ciljnoj skupini biciklista.

Na području Republike Hrvatske od 2006. godine vodi se kategorizacija smještajnih kapaciteta namijenjenih cikloturistima pod nazivom „Bike&Bed“. Kategorizaciji mogu pristupiti svi ponuđači noćenja bez obzira na vrstu smještajnog kapaciteta (hotel, motel, privatni iznajmljivači, kampovi) ukoliko zadovoljavaju osnovne i dodatne kriterije.

Cikloturist je osoba kojoj je motiv relaksacija i opuštanje, zdrav život i boravak u prirodi, a cikloturiste možemo podijeliti u dvije glavne kategorije:

- Oni koji iznajmljuju bicikl na određenoj destinaciji (obično su to jednodnevni izleti)
- Oni koji koriste bicikl na putovanjima i kao glavno prijevozno sredstvo

Za skupinu biciklista jedan od idealnijih smještajnih objekata su hosteli, jer je smještaj prilagođen većim skupinama gostiju, ali to mogu biti i hoteli, apartmani ili više apartmana na jednom mjestu, povezane apartmanske jedinice i slično obzirom da cikloturisti dolaze često u skupinama, no dolaze i individualno.

Vrlo je važno da iznajmljivači uz smještajne jedinice imaju i dodatne korisne prostorije kao što je prostorija za spremanje bicikla. U tu svrhu može se koristiti garaža, podrum, konoba, prostorija u prizemlju ili suterenu, no mora imati primjerenu kvadraturu i prilaz. Idealno bi bilo da u sklopu ove prostorije ili tik do nje postoji prostor namijenjen kao garderoba i praonica. Ona može sadržavati elemente za ručno pranje opreme, ali i perilice i sušilice rublja, mjesto za odlaganje i vješanje opreme te mjesto za sušenje biciklističke opreme.

Poželjno je da prostorija sadržava i sanitarni čvor. Bitan element u sklopu ove prostorije je mjesto (radni kutak) gdje gosti biciklisti mogu obaviti brzinske popravke ili sanacije na biciklima.

Iznajmljivač smještaja koji ima adekvatnu okućnicu, može vanjski prostor prilagoditi biciklistima u vidu prostora gdje se obavlja pranje bicikla i opreme te prostor za parkiranje s mogućnošću zaključavanja. Isto tako, ako iznajmljivač raspolaže s većom okućnicom i više smještajnih jedinica, poželjno je da odredi prostorije ili mjesta za druženje npr. dnevni boravak veće kvadrature ili vanjske terase i okućnice koje mogu zaprimiti veći broj gostiju zbog zajedničkog druženja.

Prijedlog ponude za adekvatnu prilagodbu cikloturistima prema Bike&Bed standardima:

- prihvata cikloturista i za samo jednu noć
- sigurna prostorija pod ključem za besplatno ostavljanje bicikala preko noći (po mogućnosti u prizemlju ili podrumu, npr. garaža);
- prostor za sušenje odjeće i putne opreme (npr. soba za sušenje, podrum, tavan, sušilica rublja itd.)
- bogata ponuda doručka ili mogućnost korištenja kuhinje;
- podjela ili prodaja karata regije/biciklističkih karata; raspored vožnje za autobus, vlak, trajekt ili zrakoplov;
- mogućnost korištenja alata za jednostavne popravke - informacije o lokaciji, radnom vremenu i telefonskim brojevima najbližih mehaničara u slučaju većih kvarova.

Oni koje se odluče svoj privatni smještaj prilagoditi biciklistima imaju mogućnost osmišljavanja dodatne ponude za goste kao što se navodi u nastavku:

- iznajmljivanje kvalitetnih bicikala (moguće kod obrtnika ili firmi koje registriraju tu djelatnost) ili preporuka za drugog iznajmljivača u određitu (ponuda, telefonski broj);
- transfer prtljage iz prijašnjeg smještajnog objekta u sljedeći objekt;
- prijedlog dnevnih biciklističkih ruta – izleta;
- rezervacija noćenja u sljedećem Bike&Bed smještaju;
- mogućnost raspolaganja glavnim rezervnim dijelovima – prema potrebi u dogovoru s najbližim mehaničarom (zračnice, gume i sl.);
- popis ostalih Bike&Bed smještaja u regiji - knjiga gostiju za bicikliste.

Očekivano je kako će u budućnosti sve više iznajmljivača vidjeti potencijal u prilagođavanju smještaja cikloturistima, sukladno stalnim promjenama te traženju novih sadržaja i oblika ponude.

U budućnosti će ovakvi objekti omogućiti iznajmljivačima da uz kvalitetno osmišljavanje, ali i dinamično brendiranje svojih objekata dobiju mogućnost da postanu prepoznatljiviji i konkurentni na tržištu, što će rezultirati produljenjem sezone.

Ovisno o tome koji oblik smještaja iznajmljivač trenutno nudi, poželjno je izraditi prethodnu analizu tržišta, mikro lokacije, SWOT analizu te ispitati da li je njegova destinacija

interesantna za ovakav oblik smještaja, jer možda upravo njezin/njegov objekt ima sve potrebno kako bi postao Bike&Bed smještaj.

6 RAZVOJNI PROJEKTI

Definirana vizija razvoja cikloturizma Varaždinske županije i ciljevi koji iz nje proizlaze predstavljaju, ne samo polazište, već i ključno uporište djelotvorne provedbe Operativnog plana. Da bi se isto postiglo u nastavku se daje prijedlog projekata kojima će se obuhvatiti razvoj i unapređenje svih segmenata potrebnih za uspješni razvoj cikloturizma na području Varaždinske županije.

6.1 Razvoj biciklističkih ruta Varaždinske županije

Stvaranje mreže biciklističkih ruta Varaždinske županije podrazumijeva plansko mapiranje velike „vanjske“ rute koja bi prolazila cijelom županijom po kružnom principu. Ista bi obuhvaćala:

- Zapadno: općine Cestica, Donja Voća, Klenovnik, Bednja;
- Južno: općine Lepoglava, Ivanec, Novi Marof, Ljubešćica, Varaždinske toplice,
- Istočno: općine Martijanec, Ludbreg, Mali Bukovec.

Velika „vanjska“ ruta spajala bi se istočno na već postojeću R03 Dravsku, odnosno zapadno na R01 Dravsku biciklističku rutu.

Dužina biciklističke velike „vanjske“ rute iznosi 138 km sa najvišom točkom nadmorske visine od 398 metara. Od navedene dužine rute, 31.85 km se odnosi na državne ceste, 62.01 km na županijske ceste, 43.5 km na lokalne ceste te 0.6 km na makadamski put.

Podloga rute je 99.6% asfalt koji je pogodan za sve vrste bicikla, odnosno 0.4% od ukupne dužine rute je konsolidirani makadamski put.

Također, na gore navedenu biciklističku rutu potrebno je planski mapirati dvije rute:

- horizontalnu – koja obuhvaća općine Vinica, Maruševac, Vidovec, Beretinec, Sveti Ilija, Gornji Kneginec, Jalžabet, Martijanec, Sveti Đurđ te Veliki Bukovec i grad Ludbreg
- vertikalnu koja obuhvaća grad Novi Marof te općine Beretinec i Vidovec.

Dužina Horizontalne biciklističke rute iznosi 86.9 km sa najvišom točkom nadmorske visine od 402 metara. Od navedene dužine rute, 0.47 km se odnosi na državne ceste, 63.6 km na županijske ceste, 21.3 km na lokalne ceste, te 1.5 km na makadamski put.

Podloga rute je 98.27% asfalt koji je pogodan za sve vrste bicikla, odnosno 1.73% od ukupne dužine rute je konsolidirani makadamski put.

Dužina Vertikalne 1 biciklističke rute iznosi 19.2 km sa najvišom točkom nadmorske visine od 266 metara. Od navedene dužine rute, 2.2 km se odnosi na državnu D35 cestu, 13.5 km na županijske ceste te 3.53 km na lokalne ceste.

Podloga rute je cijelom dužinom asfalt koji je pogodan za sve vrste bicikla.

Dužina Vertikalne 2 biciklističke rute iznosi 50.7 km sa najvišom točkom nadmorske visine od 318 metara.

Od navedene dužine rute, 3.35 km se odnosi na državnu D3 cestu, 23.95 km na županijske ceste, 21.57 km na lokalne ceste te 2.3 km na makadamski put.

Podloga rute je 95.5% asfalt koji je pogodan za sve vrste bicikla, odnosno 4.5% od ukupne dužine rute je konsolidirani makadamski put.

Navedene bi rute, dakle, kružnu rutu podijelile na četiri približno podjednake cjeline cikloturističkih ruta.

Time se stvara osnova za izradu kompletne županijske mreže biciklističkih ruta, koja povezuje brojne prirodne, kulturne i povijesne znamenitosti, seoska domaćinstva, tematske puteve i ceste, izletišta, obiteljska poljoprivredna gospodarstva i kušaonice koje mogu ponuditi autohtonu kuhinju – tradicionalna jela i pića ovoga kraja, što uz atraktivnu lokaciju, pruža jedinstven turistički doživljaj posjetiteljima te biciklističke MTB staze i parkove. Cikloturisti navedenoj mreži mogu pristupiti iz bilo kojeg smjera.

Ovaj prijedlog projekta obuhvatit će sve općine i gradove, te u ovom području aktivne udruge građana s područja Varaždinske županije, koje će se sa svojim već postojećim planiranim aktivnostima izgradnje biciklističkih staza i popratnih sadržaja uključiti u postupku trasiranja ove rute.

Dodatno, unaprijedit će se označavanje postojećih ruta postavljanjem dodatne signalizacije na mjestima gdje je potrebno te postavljanjem info tabli na kojima će se nalaziti informacije o lokalnim atrakcijama i zanimljivostima, karte te QR kodovi.

Definiranje poveznica sa susjednim županijama je osmišljena kao funkcionalna mreža glavnih biciklističkih ruta. Idejne biciklističke rute, Vanjska i Vertikalna 2, prostiru se po zapadnoj, južnoj i istočnoj granici, dok postojeće R01 i R03 biciklističke rute svojom trasom obuhvaćaju cijelu sjevernu granicu Varaždinske županije. Navedenim se obuhvatio cijeli granični prostor Varaždinske županije čime je susjednim županijama te državi Sloveniji omogućen pristup županijskoj biciklističkoj mreži na sljedeći način:

- Krapinsko-zagorska županija
  - Gornje Jesenje – Šaša – Bednja (D74 cesta), Od dvorca do dvorca biciklistička ruta s prometnim opterećenjem od 629 motornih vozila po danu;
  - Hrašćina – Butkovec (Županijska 2171 cesta), Vertikalna 2 idejna biciklistička ruta s prometnim opterećenjem od 700 motornih vozila po danu;
- Zagrebačka županija
  - Komin – Bisag (D3 cesta), Vertikalna 2 idejna biciklistička ruta s prometnim opterećenjem od 1698 motornih vozila po danu;

- Bedenica – Jales Breznički (Lokalna 25165 cesta), Vertikalna 2 idejna biciklistička ruta s prometnim opterećenjem od 550 motornih vozila po danu;
- Koprivničko-križevačka županija
- Selnica Podravska - Mali Bukovec (Županijska 2076 cesta), R03, idejna Horizontalna i idejna Vanjska biciklistička ruta s prometnim opterećenjem od 2085 motornih vozila po danu;
- Vojvodinec – Lunjkovec (županijska 2079 cesta), Vanjska idejna biciklistička ruta s prometnim opterećenjem od 250 motornih vozila po danu;
- Zaistovec – Drašković – Bisag (županijska 3002 cesta, lokalna 25167 cesta, županijska 2207 cesta), Vertikalna 2 idejna biciklistička biciklistička ruta s prometnim opterećenjem od 700 motornih vozila po danu;
- Međimurska županija
  - Gornji Kuršanec – Varaždin (državna D3 cesta) poveznica s R01, R03, R02, biciklističkim rutama.

6.2 Razvoj biciklističkih parkova Varaždinske županije

U suradnji s državnim mehanizmima i aktivnim udrugama građana te kroz različite programe sufinanciranja, potrebno je unaprijediti i legalizirati već postojeće bike staze i parkove na području Varaždinske županije te prema primjerima dobre prakse (Austrija, Slovenija) poticati povezivanje dva i više biciklistička parka u jednu cjelinu.

6.3 Izgradnja biciklističkih prometnica

Na kolnicima velikih prometnica (državne i županijske ceste), na kojima su označene sadašnje i na kojima će biti označene buduće biciklističke rute, potrebno je izgraditi adekvatne biciklističke prometnice, a posebice na onim dionicama gdje je dopuštena brzina kretanja motornih vozila iznad 60 km/h. Na svim ostalim prometnicama potrebno je adekvatno obilježiti i/ili izgraditi nove odnosno rekonstruirati postojeće biciklističke puteve, biciklističke staze/trake i biciklističko -pješačke staze.

6.4 Izgradnja dodatne biciklističke infrastrukture

Potrebno je osim izgradnje novih biciklističkih staza i traka, ulagati u dodatnu infrastrukturu koja će omogućiti veću kvalitetu cikloturistima i dodatne sadržaje lokalnom stanovništvu. Predlaže se povećanje kapaciteta biciklističkih parkirališta i izgradnja novih, izgradnja garaža za bicikle na intermodalnim stanicama (autobusni i željeznički kolodvor), omogućavanje integracije korištenja bicikala i javnog prijevoza (prvenstveno vlaka), postavljanje prometne signalizacije i opreme, izgradnja spremišta za pohranu bicikala te poticanje uvođenja "bike-sharing" sustava u veća naselja i značajnija turistička središta. Predlaže se i opremanje postojećih ruta s brojačima biciklista i beacon modulima za praćenje cikloturističkog prometa.

6.5 Mogućnost mobilne usluge servisa za bicikle

Ozbiljniji razvoj cikloturizma u svim aspektima, zahtijeva neki oblik servisne usluge koji bi trebao biti dostupan na većini postojećih i planiranih biciklističkih ruta Varaždinske županije. Trenutno se usluga servisa bicikla može dobiti samo u Gradu Varaždinu, dok se proširenje navedene usluge u ostatku Županije može očekivati tek kad se uspostavi mreža biciklističkih ruta, na temelju koje će domaće turističke agencije moći razvijati nove cikloturističke proizvode.

Potrebno je poticati postojeće turističke agencije i/ili servise za bicikle na stvaranje ponude koja će uključivati izlazak na teren s opremljenim logističkim vozilom te pružanje usluga servisiranja manjih kvarova na terenu. Ukoliko kvar nije moguće otkloniti na terenu, na licu mjesta može se turistu osigurati zamjenski bicikl odnosno prijevoz do servis centra.

6.6 Rent a bike

Realizacija operativnog plana razvoja cikloturizma Varaždinske županije, trebala bi pridonijeti povećanju kvalitete cjelokupne infrastrukture za razvoj cikloturizma. Paralelno s realizacijom operativnog plana, potrebno je poticati turističke agencije koje svoje poslovanje temelje na destinacijskom turizmu, na investiranje u iznajmljivanje bicikala kako bi osigurale cjelokupnu uslugu ovoj ciljnoj skupini, stvorile dodatnu vrijednost te na taj način povećale korištenje cikloturističke infrastrukture.

6.7 Odmorišta za cikloturiste

Potrebno je poticati korištenje postojeće infrastrukture (pr. igrališta, mjesta za odmor, sojenice) na području općina i gradova u županiji, uz prometnice na kojima se proteže određena biciklistička ruta, na minimalne adaptacije u svrhu odmorišta za cikloturiste. Također, poželjno je u blizini svakog većeg grada Varaždinske županije, predvidjeti odmorište specijalno opremljeno za potrebe cikloturista (automat za popravak bicikala, izvor pitke vode, sojenica i klupe za sjedenje, pametne klupe, parking za bicikl, e-punionice i sl.).

Dodatno, kako je tržište električnih bicikala sve veće, a time i dostupnije ukoliko želimo da cikloturističku infrastrukturu na području Varaždinske županije koriste i vlasnici električnih bicikala, potrebno je otprilike svakih 40 km planirati postavljanje jedne e-punionice.

6.8 Uvođenje cikloturističkih karata i drugih promo materijala

Kroz idejni projekt trasiranja biciklističkih ruta na području Varaždinske županije, na svim postojećim i planiranim ciklo rutama, potrebno je označiti točke od interesa (samoposluga, izvor vode, kafić, servis, prirodne i kulturne znamenitosti, odmorište, itd...). Na temelju navedenih točaka od interesa (POI), cikloturisti mogu kvalitetnije planirati svoje putovanje, sukladno tome što imaju uvid u korisne informacije i usluge na određenoj ruti (udaljenost od jedne do druge samoposluge ili kafića, postoji li izvor vode na ruti, kolika je udaljenost od

jednog do drugog odmorišta, itd...). Na temelju označenih točaka od interesa a kroz razne digitalne aplikacije (google maps, itd...), cikloturist može dobiti uvid u mapiranu rutu (ukupnu duljinu rute, profil razlika u nadmorskoj visini).

Kako je sve veći interes za korištenjem pametnih telefona u svakodnevnom životu, potrebno ih je iskoristiti i kao efikasan alat u marketinške svrhe. Potrebno je stvoriti uvjete kako bi se na pametnim telefonima mogle koristiti informatičke aplikacije za očitavanje navedenih točaka od interesa kao i QR kod s informativne table (koje bi se trebale nalaziti na svakom većem sjecištu ruta odnosno na polazišnim točkama ruta iz svih većih mjesta Varaždinske županije), putem kojeg bi cikloturisti mogli u najkraćem vremenu dobiti detaljan uvid u biciklističku rutu kojom planiraju prometovati.

Turistički proizvod cikloturizma kroz cijeli će se niz marketinških aktivnosti promovirati na turističkom tržištu, između ostalog, i stalnom dostupnošću informacija o navedenim aktivnostima na web stranici Županije i Turističke zajednice Varaždinske županije, kao i integriranjem u portal Total Croatia cycling - jedinstvenu stranicu koja sadrži sve relevantne biciklističke informacije i vijesti za cijelu Hrvatsku na jednom mjestu, i na taj način kontinuirano prezentirati cikloturizam u Varaždinskoj županiji.

Također, potrebno je ulagati u izradu promotivnih materijala (letaka, brošura i sl.) namijenjenih cikloturistima, te u organizaciju različitih događanja i manifestacija tijekom cijele godine.

Također će se izradom Idejnog projekta definirati:

- prikaz postojećih ruta,
- situacija stanja na postojećim rutama (stanje uređenosti i označenosti biciklističkih ruta, povezanost na Eurovelo rutu, potreba za dodatnim označavanjem ruta, odmorištima, info tablama, prijedlozi mjesta za dodatnim označavanjem, odmorištima, info tablama...),
- definiranje (trasiranje) novih ruta na cijelom području Varaždinske županije te opravdanost njihovog određivanja,
- izrada kartografskih podloga,
- presjek rute,
- kretanje po nadmorskoj visini na pripadajućoj ruti,
- dužina svake rute,
- kategorija težine rute (prema kategorizaciji Strategije razvoja cikloturizma do 2020. godine),
- vrsta podloge,
- opis rute, POI na ruti (kulturne i prirodne znamenitosti, biciklistička odmorišta, smještajni kapaciteti (bike&bed smještaj, restorani, obiteljska poljoprivredna gospodarstva, servisna biciklistička mjesta, rent-a-bike mjesta te ostali važni punktovi i lokacije važne za cikloturiste, prijedlozi mjesta za info table i signalizaciju te odmorištima i ostalom potrebnom infrastrukturom...),
- slike na ruti i u neposrednoj blizini rute (slike prirode na ruti, put, vidici, znamenitosti, prirodne posebnosti i druge slike potencijalno važne za odabir pojedine rute).

6.9 Primjena sustava – standard kvalitete „CYCLIST WELCOME QUALITY (CWQ)“

S ciljem pozicioniranja Varaždinske županije kao cikloturističke destinacije koja nudi prepoznatu kvalitetu usluge za cikloturiste poticat će se primjena integriranog upravljanja kvalitete i označavanja ponuditelja turističkih usluga za cikloturiste u Varaždinskoj županiji. U inicijativu će se uključiti svi dionici koji prihvate CWQ standarde što bi trebalo rezultirati porastom kvalitete usluge za cikloturiste, porastom prepoznatljivosti objekata koji nude usluge za cikloturiste na domaćem i inozemnom tržištu, te porastom broja dolazaka i noćenja cikloturista. Primjenu standarda provodit će zajedno Varaždinska županija i Turistička zajednica Varaždinske županije.

Standard kvalitete CWQ odnosi se na tri osnovne skupine ponuditelja turističkih usluga:

- a. Objekti koji nude ugostiteljske usluge smještaja (i prehrane)
- b. Objekti koji nude ugostiteljske usluge posluživanja hrane i pića
- c. Turističko informativni centri

Obzirom da su smještajni objekti temeljni objekti za kvalitetu ukupne cikloturističke ponude neke destinacije, njihove će usluge biti stupnjevane/razvrstane u pet kvalitativnih razreda. Usluge koje će biti obuhvaćene ovakvom ponudom su:

- Besplatan pristup pitkoj vodi
- Info kutak za bicikliste s a kartama
- Wi-Fi mogućnost spajanja na Internet
- Osposobljenu osobu za informacije
- Stalak za bicikle ili garaža
- Ciklo alat za osnovne popravke
- Prostor za pranje bicikla
- Mogućnost sušenja mokre bike odjeće
- Knjiga utisaka
- Prva pomoć – pribor na raspolaganju
- Gastronomska ponuda prilagođena biciklistima (u objektima koji nude uslugu prehrane)
- Jednokratno noćenje bez doplate
- Označene biciklističke staze u okolici

6.10 Razvoj ljudskih resursa za kvalitetnu organizaciju cikloturističke ponude

Kako bi se osigurala adekvatna standardizacija cikloturističkih usluga te time povećala kvaliteta pružanja usluga u Varaždinskoj županiji kao cikloturističkoj destinaciji, poticat će se edukacija za različite ciljne skupine. Organizirat će se različiti oblici edukacije za kreatore turističke ponude, zatim za poticanje poduzetničkih aktivnosti namijenjenih cikloturistima, edukacija za specijalizaciju turističkih agencija za cikloturizam, daljnja edukacija ciklovodiča te edukacija stanovništva i svih drugih dionika povezanih s uslugama namijenjenih cikloturistima.

Kontinuirano će se poticati prilagodba ugostiteljskih objekata na način da postanu „Bike-friendly“ u smislu sadržaja i opremljenosti. U tu svrhu poticat će se i edukacija za kategorizaciju smještajnih kapaciteta namijenjenih cikloturistima pod nazivom „Bike&Bed“.

Osim toga, poticat će se umrežavanje lokalnih subjekata povezanih s cikloturizmom i onih koji upravljaju turističkom destinacijom.

6.11 Povezivanje cikloturizma i akademskog sporta

Kako Varaždin postaje sve jače studentsko središte, tako se razvija i akademski sport. Svake godine se održava cjelodnevna sportsko rekreacijska aktivnost studenata na biciklima te su podaci pokazali kako se svake godine manifestaciji pridružuje sve više studenata. Navedena manifestacija postaje sve više prepoznatljiva te se njome promoviraju pozitivni učinci bavljenja sportom te uz sportski karakter ima i karakter promocije boravka u prirodi te njenom očuvanju. Predlaže se stoga projekt kojim će se studenti uključiti u vožnju biciklom postojećim rutama (Od dvorca do dvorca i dio Dravske rute – smjer Varaždin – Marčan gdje je smješten lokalitet Arboretum Opeka) i aktivnost pješaćenja na navedenom lokalitetu. Svrha je približavanje studentima ove vrste aktivnosti i uključivanje 5-10% ukupnog broja studenata u vožnju biciklom. Kroz navedenu aktivnost studenti će promovirati pozitivne učinke bavljenja sportom odnosno, biciklizmom, zatim boravak u prirodi i njezino očuvanje. Vožnja biciklom na navedenoj ruti je zamišljena na način da uz same sportske aktivnosti pruža i edukativnu dimenziju.

6.12 Povezivanje cikloturizma i javnog prijevoza, te razvoj dodatne ponude

Kako je prethodno navedeno u ciljevima (Cilj 5) potrebno je značajno unaprijediti povezanost cikloturizma i prijevoza bicikala vozilima javnog prijevoza. Budući da će sve više vlakova, čak i pojedine autobusne linije, u skoroj budućnosti biti u mogućnosti prevoziti određeni broj bicikala, valja pristupiti izradi posebnih ponuda koje bi obuhvaćale što više vožnji u javnom prijevozu, poput turističkih dnevnih, tjednih i sličnih karata kojima je osim prijevoza putnika moguće npr. besplatno prevoziti i bicikle.

Uz to je potrebno preko svih info kanala, ali i fizički na samim kolodvorima i stajalištima osigurati kvalitetne informacije u vidu info tabli, displeja, info pultova i sl. za sve cikloturiste.

6.13 PRIKAZ PLANIRANIH PROJEKATA I AKTIVNOSTI U RAZDOBLJU OD 2017. DO 2020.

R.br.	NAZIV PROJEKTA/AKTIVNOSTI	NOSITELJ	GLAVNI DIONICI/PARTNERI	Razdoblje provedbe			
				2017.	2018.	2019.	2020.
CILJ 1: Podizanje kvalitete cikloturističke infrastrukture na području koja udovoljava međunarodnim standardima i zahtjevima cikloturizma							
1.	RAZVOJ BIKIKLISTIČKIH RUTA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE						
	Plansko mapiranje „vanjske“, "horizontalne" i "vertikalne" rute kojom bi se stvorila jedinstvena mreža biciklističkih ruta	Varaždinska županija	Jedinice lokalne samouprave, turističke zajednice, biciklističke udruge				
	Idejni projekt biciklističkih ruta na području Varaždinske županije	Varaždinska županija	Jedinice lokalne samouprave, turističke zajednice, biciklističke udruge				
2.	RAZVOJ BIKIKLISTIČKIH PARKOVA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE						
	Unapređenje i legalizacija već postojećih bike staze i parkova, poticanje povezivanja dva i više biciklistička parka u jednu cjelinu	Varaždinska županija	Jedinice lokalne samouprave, biciklističke udruge				
3.	IZGRADNJA BIKIKLISTIČKIH PROMETNICA						
	Izgradnja i/ili rekonstrukcija te adekvatno obilježavanje biciklističkih puteva/staza/traka i biciklističko -pješačke staza	Varaždinska županija	Jedinice lokalne samouprave, županijska uprava za ceste, HC, biciklističke i ostale udruge, HGSS, Hrvatski lovački savez				
	Projekt izgradnje i rekonstrukcije biciklističkih i pješačkih staza	Varaždinska županija	Županijska uprava za ceste				
4.	IZGRADNJA DODATNE BIKIKLISTIČKE INFRASTRUKTURE						
	Ulaganja u dodatnu infrastrukturu - biciklistička parkirališta, garaže za bicikle na intermodalnim stanicama, postavljanje prometne signalizacije i opreme, spremišta za pohranu bicikala, uvođenje "bike-sharing" sustava, opremanje s brojačima biciklista i beacon modulima za praćenje cikloturističkog prometa	Varaždinska županija	Jedinice lokalne samouprave, županijska uprava za ceste, biciklističke udruge				

5.	ODMORIŠTA ZA BIKLIKLISTE						
	Poticanje korištenja postojeće infrastrukture na minimalne adaptacije u svrhu odmorišta za cikloturiste, uređenje odmorišta specijalno opremljeno za potrebe cikloturista	Varaždinska županija	Jedinice lokalne samouprave, županijska uprava za ceste, biciklističke udruge				
	Opremanje ruta signalizacijom, izgradnja odmorišta na rutama	Varaždinska županija					
CILJ 2: Jačanje kapaciteta dionika razvoja cikloturizma i stvaranje poticajnog okruženja za razvoj Varaždinske županije kao destinacije cikloturizma							
6.	MOGUĆNOST MOBILNE USLUGE SERVISA ZA BIKIKLE						
	Poticanje postojećih turističkih agencija i servisa za bicikle na stvaranje dodatnih usluga namijenjenih cikloturistima (servisiranje na terenu, organizirani prijevoz i sl.)	Varaždinska županija, turističke zajednice	Gospodarski subjekti vezani uz cikloturizam - agencije, servisi i dr.				
7.	RENT A BIKE						
	Poticanje turističkih agencija i drugih zainteresiranih subjekata na iznajmljivanje bicikala	Varaždinska županija, turističke zajednice	Gospodarski subjekti vezani uz cikloturizam - agencije, servisi i dr.				
8.	POVEZIVANJE CIKLOTURIZMA I AKADEMSKOG SPORTA						
	Promocija pozitivnih učinaka bavljenja sportom (biciklizmom) kroz manifestacije i uvođenje dodatnih aktivnosti namijenjene studentima uz edukativnu dimenziju	Obrazovne institucije	Biciklističke udruge				
9.	10. RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA ZA KVALITETNU ORGANIZACIJU CIKLOTURISTIČKE PONUDE						
	Edukacija za standardizaciju usluga i specijalizaciju turističkih agencija za cikloturizam, edukacija ciklovodiča, edukacija stanovništva, edukacija ugostiteljskih objekata, umrežavanje lokalnih subjekata povezanih s cikloturizmom	Varaždinska županija	Turističke zajednice, pružatelji usluga (ugostitelje, smještajne objekte, agencije, serviseri, OPG i dr.), HGK				
CILJ 3: Unapređenje cikloturističke ponude							
10.	PRIMJENA SUSTAVA – STANDARD KVALITETE „ WELCOME QUALITY“						

	Poticanje primjene integriranog upravljanja kvalitete i označavanja ponuditelja turističkih usluga za cikloturiste	Varaždinska županija	Turističke zajednice, pružatelji usluga (ugostitelji, smještajne objekte, agencije, serviseri, i dr.), HGK				
	Poticanje ulaganja u kvalitetno obilježavanje i interpretaciju turističkih atrakcija	Varaždinska županija	Jedinice lokalne samouprave, turističke zajednice				
CILJ 4: Stvaranje tržišne prepoznatljivosti varaždinske županije kao cikloturističke destinacije							
11.	UVOĐENJE CIKLOTURISTIČKIH KARATA I DRUGIH PROMO MATERIJALA						
	Označavanje točka od interesa, izrada digitalnih aplikacija, unapređenje postojećih web stranica, oglašavanje na drugim specijaliziranim web stranicama, izrada cikloturističkih karata, postavljanje informativnih tabli, izrada promotivnih letaka i brošura, organizacija različitih manifestacija	Varaždinska županija	Turističke zajednice, gospodarski subjekti vezani uz cikloturizam - pružatelji usluga				
	Izrada web stranice, loga i mobilne aplikacije, označavanje postojećih ruta info tablama, izrada cikloturističkih karata, reklamiranje na portalu Total Croatia cycling	Varaždinska županija					
CILJ 5: Povezivanje cikloturizma i javnog prijevoza, naročito željeznice							
12.	POVEZIVANJE CIKLOTURIZMA I JAVNOG PRIJEVOZA TE RAZVOJ DODATNE PONUDE						
	Jačanje povezanosti cikloturizma i prijevoza bicikala javnim prijevozom uvođenjem jedinstvenih prijevoznih karata te osiguranjem kvalitetnih informacija cikloturistima (info table, info pultovi i sl.)	Varaždinska županija	Jedinice lokalne samouprave, tvrtke koje se bave djelatnošću javnog prijevoza putnika				